

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA.
Strada Zrinyi N-rul 1/a.

INSERȚIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Mulțămite publice și Lec
deschis costă șirul 20 fl.
Manuscrisele nu se im-
napoiază.

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.—
Pe 3 luni . . . 7.—
Pe o lună . . . 2.40

Pentru România și
străinătate:
Pe un an . . . 40.— franci

Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

Mitropolitul Ioan Mețianu.

Arad, 20 Mai.

Încă plin de vigoare și păstrându-și în-
tregi rarile daruri sufletești cu cari l-a în-
zeștră Dumnezeu, mitropolitul Ioan Mețianu
împlinște mâne, în 21 Mai n., vârsta de 85
de ani. Rugăciunile ce s'au înălțat acum cinci
ani în toate bisericile mitropoliei române greco-
orientale — când venerabilul ei cap împli-
nise 80 de ani — au fost ascultate și prove-
dinta i-a hărăzit încă multe energii, ca să im-
bogățească și mai mult capitolul de fapte ce a
dăruit bisericii sale neobositul prelat.

Contemplând acest capitol de fapte, sim-
țim că Ioan Mețianu a fost predestinat pentru
inaltul loc ce ocupă de un sfert de veac a-
proape. Din tinerețe el urcă cu pași siguri toa-
te scările hierarhice și nu se oprește decât
acolo, unde numai puțini dintre noi, numai
cei obișnuți să cuprindă și să stăpânească
orizonturi largi, pot să ajungă. Firile slabe,
conștiințele mărunte, acolo ar ameți — și nu
s'ar putea menține în vecinătatea fulgerilor ce
mijesc veșnic și se descarcă atât de des acolo.

Cel dintâi care a recunoscut calitățile deo-
sebite ale lui Ioan Mețianu a fost marele mi-
tropolit Șaguna, care i-a cerut de multe ori
sfatul în lupta ce-a purtat pentru constitu-
ția bisericească și pentru reînființarea mitro-
poliei. Tovarăș de arme al conducătorilor
noștri din anii 60 și 70, Mețianu s'a ilustrat
întotdeauna ca un element de valoare atât în
acțiunile politice românești cât și în corpo-
rațiunile bisericești superioare. S'a văzut de
atunci că personalitatea lui e predestinată
cadrelor mari ale conducerii, dar s'a văzut

mai ales începând din 1875, după ce și-a gă-
sit terenul propriu în păstoria diecezei Ara-
dului.

Singură activitatea lui de episcop în acea-
stă dieceză, dela 1875 și până la 1898, con-
stituie o pagină de merite neșterse în istoria
bisericii românești greco-orientale. Reînflori-
rea diecezei e opera lui, întreagă. Stările ce
a găsit aici reoglindeau un hal aproape com-
plet, și se resimțea viu în toate resorturile die-
cezei trecutul de tristă pomenire. Toate așe-
zămintele cu cari se mândrește azi Aradul
sunt întemeiate de Ioan Mețianu, prin prover-
bialul său talent de organizare și chivernisire.
A înființat în acest ținut mărginaș vre-o 160
de școale, tot atâtea sentinele ale noastre. A
creiat cele mai de frunte fonduri, cari azi dau
razimul economic al diecezei. El a reorgani-
zată și sistemizat institutul pedagogic, teolo-
gia; el a zidit clădirea de model și fală, a se-
minarului; prin stăruința lui s'a înființat școala
superioară de fete, s'a întemeiat tipografia
diecezană, și tot el a pus bază unui fond pen-
tru înființarea unui gimnaziu românesc în Ara-
d, trădând prin această frumoasă preocupa-
țiune a sa o concepție superioară a datoriei
sale de arhieru român. S'a luptat pentru des-
părțirea ierarhică a comunelor românești de
sârbi, — dar, ar trebui să scriem pagini în-
tregi înșirându-i meritele pentru această mare
și puternică dieceză românească.

Acelaș zel neadormit, aceeaș capacitate
multilaterală caracteriză și activitatea ce-a
desfășurat și desfășoară ca mitropolit, dela
1898 încoace. Din hărnicia lui, arhidieceza s'a
ales cu fonduri însemnate, clerul cu o situație
materială mai fericită, iar așezămintele cu un
scut energetic.

Mitropolitul Mețianu s'a bucurat în viață
de multe momente frumoase. Ca să ne oprim
numai asupra câtorva din cele mai recente,
amintim marile serbări ocazionate de aniversa-
sara centrală a nașterii lui Șaguna, și me-
morabila adunare semicentenară a Asocia-
țiunii la Blaj, când prin prezența lui alături
cu mitropolitul bisericii românești Dr. Victor
Mihali și înconjurat de toate căpeteniile vieții
noastre bisericești, culturale și politice, s'a
înălțat mai mult ca ori și când moralul no-
stru public, a sporit încrederea în noi înșine,
câci ni s'a dat cea mai grandioasă imagine
vizuală, — sinteza deplină — a forței noa-
stre etice în acest stat.

Dar, forțe neatârnoare de voința noa-
stră, forțe de o impetuositate fatală, au în-
pins clipă de clipă spre vârtejurile nesiguri-
ranței corabia cea păzită cu atâta neodihnă
de Ioan Mețianu. Locul de unde un Șaguna
mai putea să ceară un ajutor, — sânul de mare
în care cei amenințați mai puteau să gă-
sească un refugiu, a fost surpat de valuri și
noi am rămas tot mai adânc în largul singu-
rătății noastre... Strigătele văslașului n'au
mai fost auzite, dela o vreme. Zadarnic și-a
ridicat Mețianu, în repețite rânduri, glandarnic
de protestare în camera magnaților, zadarnic a
încercat să găsească un refugiu la acela din
factorii constituției, care avea urechi deschi-
se pentru un Șaguna și Șuluțiu... Asupra bi-
sericilor, dar mai ales asupra școalelor noa-
stre s'au abătut tot mai dese isbiturile. Vi-
clenia oligarhiei maghiare a înstrăinat treptat
simpatiile coroanei față de noi; pănginișul in-
trigilor maghiare imperialiste a întunecat
vederea celui ce putea să vadă odată mai
clar... și oricât de mare zelul apostolic al con-

Sfinții de gheață și Medardul.

De prof. Ioan Bojoru.

Năsăud, 1913.

II.

Schimbarea vremii în zilele de Medard.

Din punct de vedere meteorologic schimbă-
rile de temperatură din Iunie, sunt chiar așa de
însemnate, dacă nu și mai însemnate, decât ce-
lea din Mai. Scăderile de temperatură în Iunie
nu sunt atât le amintite ca cele din Mai, din sim-
pla împrejurare, că ele nu sunt așa critice pentru
agricultură.

Fenomenul scăderii temperaturii din luna Iu-
nie se pare pe baza observațiilor făcute în pa-
tria noastră în decurs de 50 de ani, a nu fi un
simplu joc al întâmplării. În luna Iunie, cu toții
am cugeta, că temperatura aerului ar trebui să
se ridice, dar în realitate numai în 22 Iunie se ri-
dică la acel grad, la care fu în 7 Iunie, pe când
în decursul zilelor dintre aceste date, tempera-
tura e mai mică. Din această experiență, vrând
nevrând, trebuie să căutăm cauza, ce conturbă
ridicarea mereu a temperaturii aerului în Iunie.
Deși nu urmează regulat, periodic răcirea amint-
tită din Iunie, totuși putem fi pregătiți ca să ob-
vină mai tot la al doilea an. Cel puțin statistica
meteorologică de 50 ani ne arată fenomenul în
50%.

Această scădere de temperatură din Iunie nu

e numai o proprietate a patriei noastre — ci e o
trăsură climatologică caracteristică pentru în-
treagă Europa mijlocie. Dove și Jelinek au cu-
noscut-o de mult, în special Dove o aduce în
legătură cu ploile de vară. Și cu toate acestea,
cu acest fenomen nu s'au ocupat în detalii. Astfel
încât Helmann amintește foarte nimerit acea-
sta depresiune de temperatură — din Iunie — zi-
când, că deși e cea mai *momentoasă anomalie*
în temperatura anuală, totuși nu s'au ocupat
cu ea, pe când anomaliiilor de mai puțină mo-
mentuositate din Mai, le-au făcut un adevărat
cult. În patria noastră, îi revine meritul și în
această direcție profesorului Eugen Cholnoky,
care a atras atenția celor chemați asupra ano-
maliiilor de temperatură din Iunie.

Fiindecă la noi luna Iunie e de cele mai multe
ori, cea mai ploioasă lună, ploaia negreșit cau-
zează răcirea aerului, de aici se naște în noi un
fel de acord cu zicala poporului devenită regu-
lă: Că dacă în ziua de Medard (8 Iunie) plouă,
atunci ploaia ține 40 de zile.

Toți savanții, cari au căutat cauza răcirii
temperaturii din Iunie, involuntar au ajuns la
concluzia că: vântul o cauzează. Berde, zice,
că „passatul superior se scoboară” — cauzând
răcirea aerului. Dove, dela care s'a împrumut-
at Berde părerea, nu face deosebire între scă-
derea temperaturii din Mai și Iunie, întru cât
pe cea din urmă o consideră ca o urmare întâr-
ziată a celei anterioare. Opiniunea lui Dove ca
cea mai competentă în cauză, o aflăm în „Bule-

tinul științelor naturale” pag. 228 a fascicule-
lor din 1879 subliniată de Augustin Heller.

„Îndată ce soarele începe a-și face calea
spre nord dela ecvator, pe emisfera nordică, în
Azia, în Hindustan, temperatura aerului într'a-
tâta se ridică, încât asemenea ei, alta nu aflăm
pe pământ... Deasupra continentului asiatic se
naște o circulație atmosferică, ce se înalță... Ten-
dințele de ascensiune a aerului încălzit în acea-
stă circulație aeriană înălțătoare, o putem ob-
serva de pe barometru. Această perturbare fe-
nomenală a atmosferei nu poate rămânea fără
influență asupra Europei apropiate... Cu cât se
începe primăvara mai frumos, cu atât izbucnesc
mai vehement ploile din Iunie, când curenții ae-
rieni de cătră Marea Atlantică, plini de vapori
de apă, se nisuesc cătră aerul răcit din Asia. Cu
scăderea de temperatură din Mai, nu se ter-
mină lupta, încă odată scade temperatura la
începutul lui Iunie... când Europa e strălătită
de vânturi N.-Vestice”.

Concepția dlui Cholnoky seamănă cu acea-
sta, numai cât e mai limpede și corăspunde pro-
greselor științei de azi. Lupta curenților polari
și ecvatoriali alui Dove încâtva nu sunt destul
de învederați, în consecință dl Cholnoky ne pre-
cizează fenomenul astfel: Acel sistem de mon-
sun care e cauzat vara în mijlocul Aziei, în ur-
ma presiunii atmosferice mici, își extinde pute-
rea și asupra Europei. În puternicirea vântului
vestic și începerea ploiei în timpul Medardului
din Azia. Minimul barometric din Azia are în-

ducătorilor bisericilor noastre, el a trebuit să se resemneze în solitudinea unei părăsiri complete....

Istoria e singură chemată să rostească judecată asupra chipului în care și-au înțeles și în care și-au făcut datoria de apărători constituționali ai bisericilor și școalelor românești arhieriei de azi. Se poate că n'au fost la înălțimea misiunii lor; se poate că așteptările obștei să fi fost și înșelate în parte; se poate că atitudinea lor în fața hotărâtoarelor momente (cum au fost, de pildă, — ca să amintim numai câteva — legiferarea proiectului școlar al contelui Apponyi, reformele militare, congrua, chestiunea aleșilor dela Caransebeș, reforma electorală, legea colonizărilor etc.) să nu fi fost aceia pe care putea s'o dea neamului său un Inocențiu Micu, un Petru Maior, un Șaguna...; se poate, că prea puțină intransigență ce transpiră din atitudinea continuă a prelaților noștri față de guvern să fie un semn al vinovăției, — nu trebuie, însă, să nesocotim hotărâtoarea schimbare ce s'a petrecut în spiritul conducerii mari a monarhiei, și în special în conducerea Ungariei, reducându-ni-se mijloacele de apărare la unul singur: acela al forțelor noastre proprii... Și, poate, trăim chiar clipele mari de adâncă fermentare psihică ale unei schimbări de front din partea celor ce mai stăruie pe un drum, la al cărui capăt nu mai este adăpost, ci o stavilă de nebiruit, — gigantice porți de fier, zăvorite pe veci pe seama iluzioniștilor incurabili....

Din discursurile ce-a rostit mitropolitul Mețianu în forul suprem politic, pare că desprindem cele dintâi accente clare ale unei viitoare atitudini, *deplin răsperate*, din partea arhieriei române — și dacă soarta îi mai păstrează câteva file albe pentru capitolul ce scrie în istoria bisericilor românești, aceste file ar putea să încoroneze atât de strălucit o carieră de „mare” prelat, dacă ar fi scrisse tot cu fapte în semnul unei astfel de — *single* mântuitoare — atitudini.

Intru mulți ani!

Concedierea provizorie a soldaților dela granită. In 19 c. M. Sa monarhul a semnat ordinul, în senzul căruia se va concedia treptat 8

fluință și asupra Europei. Aerul ce circulă înspre noi de cătră Oceanul-Atlantic se ține de sistemul monzumului din Asia *aducându-ne răcierea și ploaia din Iunie*.

Scăderea temperaturii din Iunie, negreșit stă în legătură cu presiunea mică atmosferică din Asia. Și deși enunțăm această părere, totuși constatăm, că în Asia în tot anul e vara minimum, pe când la noi nu obvin totdeauna scăderile de temperatură în Iunie. Astfel aflând cauza, fenomenul îl putem preciza prin următoarele: De câte ori se poate constata scăderea de temperatură în luna Iunie, tot de atâtea ori constatăm, că peste Europa mijlocie ori peste patria noastră, a trecut o depresiune, care apoi în Rusia petrece timp mai îndelungat. Răceala, ce se desvoltă în urma depresiunii, e aceeași cu scăderea temperaturii din Iunie.

Deci din punct de vedere principal între scăderea de temperatură din Iunie și cea în Maiu, e deosebire pur cvantitativă, întrucât cea din Iunie se pare mai pronunțată.

Depresiunile din Europa ostică, ne esplică destul de bine, răcirile ce le constatăm pe la noi și tot din aceasta depresiune ne esplicăm și prezența vânturilor vestice sau a celor nord-vestice. Intr'un timp cu depresiunile ostice se poate esperia și înaintarea maximului atlantic, prin ce crește gradul presiunii și ridică țaria, apariție deasă a curentului aerin vestic. Depresiunile uneori sosesc în Rusia din părțile nordice ale mării Atlantice, alteori vin din marea Medi-

procente din soldații trupelor concentrate în Bosnia, Hertegovina și Dalmația, în mai multe grupări, pe câte 14 zile.

Apponyi despre noua lege electorală. Duminecă, deputatul kossuthist *E. Vertán* și-a ținut darea de seamă în Turda, și cu acest prilej a fost însoțit și de contele Apponyi. În discursul său contele Apponyi a spus următoarele despre noua lege electorală: „Foarte se înșală acei ce cred că țara a trecut la ordinea zilei peste noua lege electorală. Fiindcă noua lege nu e mai dreaptă decât cea veche, ba în unele privințe ea e chiar mai rea, noi nu ne vom liniști, ci fără răgaz vom lupta, până când vom sdrobi acest monstru împreună cu toate celelalte creațiuni anticonstituționale, cum e noul regulament intern al camerei și garda parlamentară și până când în locul acestora nu vom vedea realizat *dreptul electoral democrat, cinstit, care numai el singur poate să înfăptuiască egalitatea de drepturi, să pună drepturile națiunii pe o bază mai întinsă și care să fie baza înfloririi națiunii, a dreptății și frățietății. Nu vom putea întări maghiarimea din Ardeal prin răpirea de drepturi ci prin o politică economică conștientă*, prin care se va relua *firul acțiunii de colonizare* începută de guvernul coaliționist și abandonată de guvernul actual, prin care *mille de maghiari săraci să poată ajunge în posesiunea de pământuri*; și prin o *politică industrială*, care să deie prilej pentru înființarea de așezăminte industriale, căci vedem că fiecare *ășezământ industrial mai mare, promovează și ridică prestigiul maghiarimei*. Aceasta se poate înfăptui însă numai prin o guvernare dreaptă, imparțială și binevoitoare”.

Desbinare în partidul autonom croat. În cercurile politice din Agram a provocat o mare agitație știrea despre desbinarea partidului autonom croat în două fracțiuni: starcevician și frankist. Desbinarea a urmat alaltăieri, Luni, și a fost pricinuită de politica sârbofilă a starcevicienilor. Alaltăieri directorul tipografiei catolice, în absența Dr-ului Mile Starcevic a somat întreg personalul de redacție al ziarului „Hrvatska” organul oficial al partidului autonom să părăsească localitățile redacției. Astfel ziarul apare acum numai sub conducerea grupului frankist. Evenimentul acesta agită mult cercurile politice mai cu seamă din Croația, mai ales pentru faptul că frankiștii sunt învoioți a sprijini eventual acțiunea fostului ban al Croației, baronul *Rauch*, care agită pentru înființarea unui partid care să asigure activitatea dietei croate. Frankiștii motivează excluderea redactorilor dela „Hrvatska” cu aceea, că redactorul responsabil, *Segvici* vrea să mute ziarul într-o

altă tipografie, a cărui proprietar e arhiepiscopul *Bauer*.

Fuzionarea partidelor opoziționiste. De vre-o câteva zile se urmează continuu tratative și pregătiri pentru fuzionarea partidelor opoziționiste maghiare și după cum se afirmă în cursul tratativelor ce au avut loc ieri, Luni, a putut fi câștigat pentru fuzionare și *Justh*, care până acum nu arată multă aplicare pentru realizarea acestei idei. În cursul tratativelor de ieri *Justh* a declarat că aderează la fuzionarea partidelor opoziționiste în cazul dacă va succede stabilirea unui program unitar și se va putea rezolvi chestia conducerii. Dar până acum, se știe, tocmai aceste două condiții împiedecau fuzionarea partidelor opoziționiste.

După o altă informație, din cauza acestor două condiții, grupul lui *Andrássy* se înstrăinează tot mai mult de ideia fuzionării, iar *Náday* și disidenții din partidele muncii sunt absolut contra fuzionării. Lui *Apponyi* pare că nu i-ar fi pe plac rezultatele la cari s'au ajuns în chestia fuzionării, căci a plecat din Budapesta și nu se va întoarce decât numai pe la sfârșitul lunii curente.

Cazul moșierilor din România.

Arad, 20 Mai.

Referitor la cele publicate de noi în chestia domnilor din România, cari făcând o călătorie de studii agrare în Ungaria, au tolerat să fie intervievați aici în Arad de gazetari unguri și au avut neprecauțiunea să facă unele declarații politice jignitoare pentru noi, am primit azi dela d. *Al. Ciurcu* următoarea scrisoare:

Viena, 19 Maiu 1913.

Domnule Director,

Citind aici ziarele române, am rămas foarte surprins de criticele la cari a dat prilej în presa română de dincoace și de dincolo de Carpați excursiunea profesională pe care câțiva agricultori din România au întreprins-o în Ungaria.

Văd că se dă acestei excursiuni o însemnătate politică, ba unii o interpretă chiar ca o demonstrație jignitoare pentru sentimentele fraților noștri din Ungaria și adresează excursioniștilor români acuzațiuni cu totul nemeritate.

Dați-mi voie, mă rog, să pun lucrurile la locul lor.

Câțiva agricultori din România au hotărît să vi-

terană și trece spre răsărit prin patria noastră, altădată petrec mai mult în Rusia, alteori în regiunea mării Negre, cari împrejurări sunt cu deosebire influențate asupra gradului de răcire a temperaturii din diferite regiuni ale Europei.

În Iunie, în decursul întregii luni, se pot constata decăderi de temperatură, dar în special se pare, că lecadul al doilea e mai cercetat în această privință. Aceasta decădere o putem afla în întreaga Europa-centrală, până prin părțile vestice ale Rusiei. Cauza acestui fenomen e de a se căuta în depresiunea, ce în această vreme se susținea în Rusia centrală, fiind însoțită de vânturile N. V. Gradientul barometric în acest deced între Europa ostică și vestică, e mai mare, decât în decadul precedent și consecvent, fiindcă în această vreme se ivește presiune mare atmosferică dinspre vest.

În situația presiunii atmosferice, respective în defilarea depresiunii trebuie să presupunem o perioditate, a cărei cauză finală nu o cunoaștem.

Presiunea mică ce se poate afla în interiorul Aziei, în timpul de vară nu poate fi considerată de cauzatoarea fenomenului fiindcă deși minimul aziatic e constant, la noi uneori este, altădată nu este decădere în temperatură care se pare, că totdeauna depinde dela poziția vremii din Europa. Nu se poate accepta această cauză mai departe și din împrejurarea, că între Europa mijlocie și Asia pot să fie foarte multe imblări de vreme d. e. în pentadul al doilea în Rusia poate să nu fie decădere de tempera-

tură, ba pe acolo se poate constata încălzire, într'u cât e fapt constat, că în vreme ce în Europa mijlocie e vara răcoroasă, în Rusia de regulă e vară caldă.

Reîntorcându-ne la însemnătatea Medardului, e natural, că nu trebuie să credem, că schimbarea vremii ar fi strict legată de această zi. O astfel de dependență strictă în climă nu e cunoscută. Asemenea nu trebuie dat crezământ zical, că ploia din Medard ar fi ursita celor parțurzeci de zile de după Medard. Aceasta profetie are atâtea miez de realitate, că în Iunie pe la noi e ploaie multă.

Dealtcum și cu Medardul suntem ca și cu sfinții de ghiată, a căror origine o aflăm înainte de schimbarea calendarului. Pe pag. 224 a „Bulletinului științelor naturale” din anul 1877, aflăm referitor la Medard, părerea lui Poincot: „Această zicală e cu mult mai veche decât calendarul Gregorian, căci după cum știm, pe vremea când s'a introdus acest calendar oficios și în folosul liturghic, în acel an ziua celor 12 sfinți s'a mutat ajungând cu 12 zile mai înainte. De aici a urmat, că și Medardul l'au mutat din 20 Iunie pe 8 Iunie. De aici e verosimil, că zicala despre ziua Medardului, fiind mai veche decât învoirea calendarului, nici nu se referă la ziua de Medard de acuma, ci la cea de mai înainte, adică la 20 Iunie, ceace concade cu tropical, întoarcerea soarelui. Astfel esplicând zicala, îi putem atribui și ceva însemnătate astronomică...!!

ziteze în grup câteva din marile domenii din Ungaria cu o reputație universală și să-și dea seama de modul lor de exploatare. Și aceasta cu atât mai vârtos, că există multe puncte de asemănare între moștile mari din Ungaria și cele din România, atât ca întindere, cât și ca teren, climă și alte condițiuni locale.

Nimic mai firesc.

Ba pot adăuga că excursioniștii români merită toată lauda că au întreprins o astfel de călătorie de studiu, din care au putut trage folositoare învățăminte pentru îmbunătățirea agriculturii din România și deci pentru prosperitatea țării lor, în loc de a lua drumul spre Paris sau spre Coasta de Azur, unde atâția compatrioți de-ai noștri duc de atâta amar de vreme aurul stors din binecuvântatul pământ al României și din sudoarea amarului popor.

Ei aveau intențiunea să cumpere și ceva vite de elită de reproducție — după cum au și făcut — din care se găsește în așa mare număr și în așa de frumoase exemplare pe domeniile vizitate. Căi n'au putut însă cumpăra, exportul de cai din Ungaria fiind pentru moment prohibit.

Astfel de excursiuni nu se fac pentru prima oră. Mulți compatrioți de ai noștri, printre cari d. I. Kalinderu, administratorul domeniilor Coroanei, d. N. Filipescu și mulți alții ne-au luat de mult înainte, numai că ei au întreprins astfel de excursiuni în mod individual și de aceea nu s'a făcut gaură în cer.

Asemenea călătorii de studii se fac azi de către cetățenii țărilor celor mai civilizate. Acum doi ani aceleși domenii pe cari le-am vizitat noi acum, au fost vizitate de un grup de 70 de germani, membri ai Soc. de agr. din Germania, iar săptămâna aceasta vor sosi la Budapesta în acelaș scop 120 de agricultori din America de Nord. Guvernul republicii Argentine, cel japonez, cum și alte țări, au trimis la hergelile statului ungar comisii cari să cumpere animale de prăsilă și chiar în călătoria noastră am fost însoțiți la aceste hergelii de câțiva delegați din Olanda.

Excursiunea noastră a fost deci curat profesională, fără nici un caracter politic.

Dar atât guvernul ungar, cât și Soc. ung. de agricultură, cât și toți particularii ale căror moșii le-am vizitat ne-au arătat o deosebită urbanitate, ne-au considerat ca pe niște oaspeți ai lor, ne-au primit pretutindeni cu brațele deschise și cu onoruri la cari nu ne așteptam; ne-au pus vagoane speciale și trenuri separate la dispoziție, ne-au condus cu echipagiuri elegante în somptuoasele lor casteluri, unde ne-au oferit cea mai largă ospitalitate, ne-au dat pretutindeni personal sau prin reprezentanții lor cele mai amănunțite lămuriri despre toate și aceasta cu toate că noi făcusem un an-

gajament cu societatea Globtrotter, ca să ne transporte și să ne întrefină în schimbul unui preț fix.

Programul s'a stabilit de această societate în înțelegere cu Soc. ung. de agr. și cu ministerul de agr. și noi nu-l puteam schimba. În tot timpul am fost însoțiți de secretarul general al Soc. ung. de agricultură și de un reprezentant al soc. de întreprinderi de călătorii Globtrotter.

La Budapesta Soc. ung. de agricultură ne-a primit cu solemnitate în palatul ei și ne-a salutat prietenește, orașele Seghedin și Budapesta, cum și țării nemți de pe vastele domenii ale principelui Esterházy ne-au oferit banchete și la aceste banchete s'a toastat în cinstea noastră, s'a închinat pentru regele nostru și pentru țara noastră.

Ei bine, e cineva care să prefîndă că noi trebuia să ne purtăm ca niște oameni rău crescuți și să nu răspundem la aceste toasturi, mulțumind pentru primirea ce ni s'a făcut, pentru ospitalitatea ce ni s'a oferit și lăudând ceea ce în adevăr găsiserăm că era vrednic de laudă?

Noi asta am făcut și nimic mai mult.

A trage de aci concluzia că excursiunea noastră și schimbul de politete la care a dat loc poate avea cea mai mică legătură cu relațiunile politice dintre România din Ungaria și națiunea maghiară este cu totul nepotrivit.

Dar a apărut într'un ziar unguresc din Arad un interview al dlor Niculescu-Dorobanțu și Ionescu, deputat. Deși n'am fost de față când un băiețandru a supus la interogator pe acești doi tovarăși de drum în gara din Arad, am aflat dela ei, în Seghedin, că tânărul ziarist a interpretat greșit vorbirea lor în limba franceză. Ei n'au spus că plângerile Românilor n'ar fi întemeiate, ci din contra, că politicește sunt nedreptățiți, pe când pe terenul economic nu stau rău.

Noi eram supărați de aceste declarațiuni inoportune — în împrejurările delicate în cari ne aflam — ale celor doi colegi, și când colo văd că presa românească le dă la cap. Bieții oameni și-au găsit Bacăul, cum se zice prin Moldova.

Văd că-mi reproșați și mie că la banchetul oferit de orașul Budapesta, răspunzând la toastul primarului, am lăudat acest frumos oraș, numindu-l Margeanul Dunării. N'am făcut decât să constat un fapt indiscutabil, indiferent de alte considerațiuni. Mențin aprecierea mea și dacă regret un lucru este că n'are și România o astfel de capitală.

În tot timpul șederei mele în Ungaria am evitat de a face politică și tot așa au procedat și colegii mei, afară de interviewul neprevăzut din Arad. Toate toasturile au fost toasturi de politete, prin cari se recunoaște progresul făcut de Ungaria pe terenul economic și se mulțumia pentru ospitalitatea oferită.

La banchetul oferit de orașul Budapesta, d. Havass, după ce a lăudat progresul cultural al Ro-

mâniei, a accentuat necesitatea unor legături mai strînse între România și Ungaria pentru o apărare reciprocă împotriva pericolului slav.

Am răspuns că și mulți Români sunt de aceeaș părere, că de altminterlea sferile guvernamentale ale ambelor țări urmează de mult o astfel de politică, dar că în ziua de azi adevăratele alianțe se cimentează între popoare nu numai între guverne; am adăugat că stă în puterea intelectualilor ambelor popoare de a face cu puțință o astfel de unire și am închinat pentru realizarea acestei idei.

Nici un ziar n'a reprodus întocmai cuvântarea mea, din care reiese clar că poporul român nu e circumscris între hotarele regatului român, ci că mai sunt milioane de români în afară de granițele României și că fără câștigarea acestora o unire sinceră și durabilă nu e cu puțință.

Și când am avut curajul să răspund prin această declarațiune francă și leală la apelul făcut la un banchet oferit de capitala Ungariei, mi se vorbește mie, de „precauțiune” în expresiuni!?

Cred, dle director, că după aceste lămuriri veți recunoaște că acuzațiunile aduse excursioniștilor români au fost nedrepte. Vizita făcută de ei la câteva ferme mari din Ungaria în scopul de a se instrui, nu în acela de a fi sărbătorii, eventualitate la care ei nu se așteptau, n'a putut să știrbească întru nimic solidaritatea lor cu întreg neamul românesc.

În ce mă privește pe mine personal, trecutul meu și scrierile mele, unde îmi spun aproape zilnic părerile, mă dispenzează, cred, de necesitatea de a produce un certificat că-mi cunosc datorile de Români.

Mulțumindu-vă dinainte pentru inserarea acestor rânduri în prețitul Dv. ziar, vă rog a primi, dle director, încredințarea simțimentelor mele de cordială contraternitate.

Al. Ciurcu.

Cetitorii se pot convinge, că scrisoarea dlui Alex Ciurcu, distinsul bărbat politic și președintele Asociațiunei presei din România, nu infirmă nimic din faptele atât de mult regretate de noi.

Însuși d. Alex. Ciurcu constată, că de fapt dd. Niculescu-Dorobanțu și Ionescu, deputat, au stat de vorbă cu un gazetar ungur din Arad și au făcut declarațiuni jignitoare pentru noi.

Noi nu am avut și nu puteam să avem nimic împotriva faptului, dacă domnii latifundieri din Țara Românească vin să învețe agricultură în Ungaria. Am dori chiar să vedem pe frații noștri din Regat mai adese printre noi și am dori îndeosebi să-i vedem studiind sărăcia și nevoile noastre.

D. Alex. Ciurcu vrea să justifice scopul excursioniștilor în Ungaria. Nu era lipsă de așa ceva, deoarece nimeni n'a făcut caz de acuză în contra dlor pentru asta. Am regretat însă și regretăm și acum faptul, că domnii excursioniști s'au simțit în drept să declare, că multe din plângerile noastre n'ar fi justificate. Am fi dorit să știm, cari sunt acelea plângeri, pe cari dd. excursioniști le socotesc nejustificate?

D. Alex. Ciurcu este greșit informat, dacă crede că Românii din Ungaria „economicește nu stau rău.” Li s'au arătat d-lor câteva sate infloritoare de pe pusta Ungariei. Să poftescă însă d-lor în cele mai multe părți ale Ardealului, apoi în Maramurăș și în negrul Bihor și vor vedea mizeria cea mai îngrozitoare. Și mizeria asta nu este pricinuită

În acest mod esplicându-ne fenomenul, se naște în noi întrebarea, dacă ploaia și curenții aerieni contribuie la răcirea aerului. E adevăr, că și ploia și vântul vestic sau nord-vestic în special dacă e puternic, produc răcire, dar adesea e vară răcoroasă și fără ploaie.

Dacă acceptăm părerea amintită, că răcirea din decadal al doilea atârnă dela situația de presiuni, atunci și întrebărilor puse putem răspunde ușor. Și anume la finea lui Maiu și la începutul lui Iunie din temperatura medie a zilelor, se vede, că încălzirea relativă, e bătătoare la ochi. Mai departe se vede, că patria noastră înainte de ziua Medardului, stă înaintea de presiunii, care împrejurare e în legătură cu ridicarea temperaturii. În urma acestora dacă primim apariția deasă a furtunilor, atunci vom constata cu Héjas, că în patria noastră, cele mai multe furtuni cad chiar pe începutul lui Iunie. Deci resumând zisele putem enunța că maximum de furtune dela începutul lui Iunie sunt un rezultat firesc al furtunelor de temperatură. Aceste furtuni sunt împreunate cu ploii dese, ce

nu aduc o răcire durabilă, ci trecătoare, abia durează câteva oare.

Răcirea adevărată e cauzată de ploaia ce urmează după trecerea de presiunii — dacă trece spre nord și aceasta aduce o furtună împreunată cu vânturi, vârtejuri, cicloane, cari nu se repetă. Pe urma ei rămâne o schimbare radicală cu vânturi și răciri puternice nord-vestice. Această vreme de regulă e durabilă și nu se duce dela noi până atunci până când de presiunea ostică nu își pierde influența asupra patriei noastre.

Cauza finală a chestiei discutate, nici pe departe nu o putem afla. Deși spre esplicare am acceptat de presiunea ostică, totuși rămânem cu problema, că pentru ce se produc aceste de presiuni, chiar în această vreme? pe aceste teritoare? Ce agenți dau directivă defilării de presiunii, ce agenți contribuie la pășirea periodică a de presiunii? La toate acestea întrebări, în urma cunoștințelor de azi, rămânem datori.

Ka 127

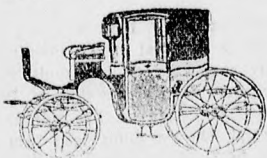
Telefon Nr. 467.

Kardos Gyula,

cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară.

Temesvár-Gyárvaros,

Háromkirály-ut 14. sz. (Casa proprie).

Mare magazin de trăsuri noi și folosite.

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelar, de lustruit și orice reparări de bransa aceasta, cu prețurile cele mai moderate — Prețurent gratis și franco. — Tot aici se pot căpăta obnibuse pentru 6 persoane, cară funebre, felurite căruțe landaner cu prețuri moderate.

numai de sărăcia solului ori de lenea Românilui ci ea se produce conștient prin politica economică a guvernului care sistematic nuziește la sărăcia Românilor.

Dușmănia Ungurilor față de noi o constată însuși d. Al. Ciurcu, spunând în scrisoarea sa, că nici un ziar din Budapesta n'a reproduș cuvintele d-sale, prin cari atât de nimerit declară, că prietănia între țări nu se face dela guvern la guvern, ci dela popor la popor și că sub acest raport prietăniei între România și Ungaria i se pun multe piedeci pe cari intelectualii unguri ar fi chemați să le înlăture.

Nu ne îndoim de patriotismul românesc al domnilor excursioniști, cunoaștem îndeosebi laborioasa și românească atitudine a dlui Al. Ciurcu, căruia îi păstrăm deosebită atențiune, dar suntem în drept a cere, ca boierii români, pe cari magnații unguri îi conduc cu „*echipajuri elegante în somptuoasele lor casteluri*”, să nu uite că aceiași magnați țin în cea mai ticăloasă sclăvie politică, culturală și economică aproape patru milioane de Români.

Atât numai avem să răspundem scrisorii dlui Al. Ciurcu.

Iarăși goană împotriva tricolorului român.

Arad, 20 Maiu.

Din Feneșul-săsesc primim revoltătoarea știre că în 29 Aprilie c. cu ocaziunea asențărilor *solgăbirăul Gáll Elemér din Gilău a rupt tricolorul românesc de pe pălăriile flăcăilor: V. Sălăjan a lui Ioan, Ioan Câmpian a lui Iosif, Dimitrie Ilie, toți trei din Feneșul-săsesc, Simeon Cerghe a lui Ioan din Cluj-Totfalău și Dimitrie Oltean a lui Ioan din Gilău.* Pe deasupra în baza ord. ministerial Nr. 62.693 din 1885 flăcăii au mai fost pedepsiți și cu câte 30 cor. amendă.

Cum se vede, deci, cu toate ordonanțele „intime” și „confidențiale” trimise forurilor administrative și cu toate „asigurările categorice” ale ministrului de interne date deputaților noștri, copoii administrației prin diferite șicanări și prigoniri împotriva noastră caută cu orice preț să-și câștige merite patriotice în fața puternicilor lor protectori.

La ce e bună, dar, atâta paradă în fața lumii cu ordonanțele „confidențiale” din partea ministrului de interne, câtă vreme toți imbecilii și figurile obscure ale putregaiului unguresc numit administrație jignesc simțimentele noastre curate și înveninează și mai mult sufletul destul de amar al bunului nostru popor dela țară?! Ministrul de interne, marele vulpoi, are însă nevoie de aceste ordonanțe pentru ca și prin acestea în caz de lipsă să-și poată acoperi în fața străinătății ticăloșile fără sfârșit comise împotriva noastră. Cine oare toarnă picur cu picur otravă în sufletul poporului și cine răscolește și alimentează răsunarea poporului? Răspundem: imbecilii și nulițăile de seama solgăbirăului Gáll Elemér, acești trântori cari se îngrașă din sudoarea poporului pe care ei, apoi, îl tratează cu insulte, șicane și cu tot felul de prigoniri.

Ni se revoltă întreaga ființă când vedem cum zi de zi se inventează fel și fel de motive pentru a ne putea persecuta, fără a ne fi permis să protestăm măcar contra nedreptăților ce zilnic ni se fac.

Când denunțăm acest nou caz de prigonire împotriva tricolorului nostru rugăm

pe deputații noștri naționaliști ca prin interpelări în cameră să stoarcă vulpoiului dela interne o soluție hotărâtoare și urgentă în chestia tricolorului nostru etnic întrebuitat ca simplă podoabă la haine de cătră flăcăii și fetele noastre.

Lupta în Caraș-Severin.

Congregația de primăvară a comitatului. — Haul administrației. — Alegerea dela Sasca.

— După „Drapelul”. —

(Sfârșit).

Sufragiul universal.

Primnotarul Dr. Z. Talajdl aduce la cunoștință, curenda orașului liber regesc *Cașovia*, care invită municipiul să se alăture la adresa cătră dietă, în care se cere revizuirea legii electorale, în special reducerea limitei de etate, votarea secretă și extinderea dreptului în spirit liberal și democratic. Prim-notarul propune, în numele comitetului permanent, trecerea la ordinea zilei, fiind chestia rezolvită prin articolul de lege XIV. din 1913.

Dr. V. Branisce nu acceptază motivarea, căci faptul, că noua lege electorală este sancționată, nu ne poate opri a lupta și mai departe pentru înfăptuirea sufragiului universal. Mai ales, că congregațiunea, până acum, s'a ferit a se pronunța în merit sub cuvânt, că are încredere în guvern, că va satisface promisiuni cuprinse în cuvântul regal relativ la introducerea sufragiului universal. Urma dovedește, că această încredere nu a fost motivată, căci nu numai nu s'a realizat sufragiul universal, dar nici nu s'a extins măcar dreptul electoral, ci din contră s'a restrâns.

Vorbitorul arată, că prin introducerea limitei de etate de 30 de ani, apoi, îndeosebi din punctul de vedere al comitatului nostru, abandonarea sfertului de sesie ca bază a dreptului de alegător nu numai nu s'a ținut cont de indispensabilele postulate ale evoluțiunii, ci s'a făcut, ceea ce nu s'a mai făcut nicăiri în lume, s'a nesocotit un drept câștigat și afirmat dela 1848 până în zilele noastre, exchizându-se astfel o parte din cetățeni dela dreptul pentru care a fost până acum calificat. Sustinde deci propunerea de a reclama revizuirea legii electorale.

Dr. I. Fényes nu primește propunerea comitetului permanent, pentru că chestia sufragiului universal nu se poate lua dela ordinea zilei pe motiv că s'a votat o lege nouă electorală. Nu vooeste să intre în discutarea condițiilor în cari s'a votat această lege dar ajunge a constata, că aceasta nu răspunde voinței exprimate în mod neîndoios de patru cincimi a populațiunii acestui comitat.

Propune o moțiune specială în direcția sufragiului universal.

C. Huszár: (deputat guvernamental) cunoaște bine defectele legii și a luptat la timpul său contra proiectului de lege, repășind chiar și din partid și este convins, că dacă deputații kossuthiști și naționaliști nu se absentau ar fi reușit un proiect mai bun de lege. Se miră de Dr. Branisce cum de ia acum poziție pentru sfertul de sesie ca bază a dreptului de alegător, care e contrar sufragiului universal, când legea e tocmai sub acest raport mai liberală, introducând egalitatea de drept și întemeiându-se nu pe cenzul de dare ci pe cel intelectual. Nu acceptază acum însă nici propunerea lui Dr. Fényes, ci stănd în fața unei legi sancționate acceptază propunerea comitetului permanent de a trece la ordinea zilei asupra curende dela Kassa, până ce vom vedea cum se validează legea nouă în practică.

Dr. M. Rottenberg nu admite ca în fața unei legi sancționate să nu poți cere revizuirea ei. Doar și în trecut am stat în fața unei legi sancționate. Și n'are haz nici să așteptăm cum se va valida în practică legea nouă. Noi luptăm pentru un principiu și acesta nu este realizat în legea nouă. Oricare ar fi rezultatul alegerii pe baza legii noi, care s'a născut ca făt mort datorită noastră e să ducem înainte lupta pentru sufragiul universal. Nu admite, că absența opoziției din dietă a influențat crearea legii. Doar omnipotentul stăpân e Tisza și acesta a spus înainte cum are să fie reforma.

Sustinde moțiunea lui Dr. Fényes.

Dr. E. Iakabfy (deputat guvernamental) repetă, că în partidul guvernamental au fost mulți cari n'au fost de acord cu conservatorii și reacționarii. El a fost gata să depună mandatul, dacă nu i-se admitea să voteze contra proiectului. Nu s'a putut face însă o lege mai bună pentru că în siml opoziției e mai mare numărul conservatorilor și reacționarilor decât în partidul guvernamental.

Sustinde propunerea comitetului permanent.

Dr. V. Branisce se explică față de răstălmăcirea lui C. Huszár, că este aderentul sufragiului universal, egal, direct, secret și cu votarea în comune. Iar cu limita de etate și sfertul de sesie nu a voit să arate alta, decât că peste tot nu înseamnă legea nouă un progres față de legea veche, ci un declarat regres. Cenzul așa zis intelectual e pentru noi o iluzie, căci d. e. pe baza certificatului de 6 clase poporale abia dela anul 1932 încolo vom avea alegători în comunele noastre rurale. Până acum n'am prea avut comune fără alegători, de aici în colo va fi însă mare numărul acelor comune unde afară de persoanele oficiale nu va mai fi nici un alegător.

Dr. Rott (advocat Caransebeș) sprijinește propunerea lui Dr. Fényes.

Încheldându-se desbaterea declară primcomitele propunerea comitetului permanent primită cu majoritate de voturi.

Administrația de stat.

Prim-notarul prezentează curenda comitatului Pojon, în care se cere introducerea administrației de stat, propunând ca și din partea comitatului nostru să se trimită o adresă în acest scop la dietă.

Dr. Calus Brediceanu: On. Congregațiune! Chestiunea pusă la ordinea zilei este de o însemnătate cu mult prea mare, decât ca comitatul nostru să poată lua poziție fără un studiu prealabil cât se poate de amănunțit.

Din punct de vedere al oportunității momentul de față este cel mai nepotrivit pentru schimbarea sistemului nostru administrativ în direcțiunea cerută de curenda comitatului Pojon.

Parlamentul actual de când este pus sub paza și presiunea forței militare este cu totul lipsit de autoritatea cuvenită ca creațiunile lui legislative să poată fi primite în țara întreagă cu liniștea și încrederea necesară la astfel de reforme radicale. Societatea feudală clericală a avut un gest de durată foarte scurtă, când în anul 1848 s'a nevoit la întinderea drepturilor pe cari până atunci le aveau numai nobilii asupra întregii populațiuni din țară, îndeată ce s'a pus în practică constituțiunea bazată pe voința popoarelor până aci lipsite de conștiință cetățenească, întreaga societate feudală clericală a căutat prin formarea de legi noi să-și mențină în altă formă puterea exclusivă în afacerile statului și ale comitatelor și astfel dela 1867 încoaci autonomia comitatelor a ajuns să fie o parodie, în a cărei seriozitate nu crede nimeni, fără a roși, sau a zimbi în sala aceasta.

Nu ne ridicăm cuvântul ca să apărăm acest sistem, pe care dela început l-am combătut, dar credem, că mijloacele de sanare, pe cari Dvoastră le propuneți vor înăspri și mai mult contrastele naționale ale acestui țări și consolidarea internă, a cărei necesitate s'a remarcat mai ales în criza internațională, prin care trecem acum, va fi prin statificare nu numai împedecată, dar poate zădărnicită pe veci.

Fiecare stat are în cursul vremilor momente, când i-se pune întrebarea din Hamlet: a fi sau a nu fi. Întrebarea aceasta o pune istoria atunci, când statul este chemat să-și arate forța sa militară față de dușmanii ce îl impresoaară.

Blamagiul nostru în politica externă nu se poate atribui lipsei de armament și de soldați, ci este numai consecvența stărilor desperate interne, cari în loc să adune totalitatea cetățenilor prin egalitatea de drept și dreptate împrejurul aceluiaș ideal, îi împarte în tabere dușmane, lipsite de orice cheag sufletesc.

Ce va însemna orișicea administrațiunii? Nu altceva, decât că aceeași societate feudală clericală, care până acuma în cadrul unui comitat a fost totuși mai mult necesită să învețe limba și obiceiurile poporului, își va putea face cariera înaintând în posturi din comitate locuite de Slovaci în comitate locuite de Români și astfel va dispore ultima nuanță de interes și de preocupare pentru trebuințele poporului...

Și noi dorim reforma administrațiunii. Credem însă, că introducerea adevăratei autonomii administrative va putea mai lesne reduce punctele de divergență cari ne despart, o autonomie cinstită, bazată pe un sistem electoral democratic, în practică just și scutit de atrocitățile organelor administrative!

D-voastră cari vecinic comparați constituția Ungariei cu cea englezească, de bună seamă în self-gouvernement trebuie să găsiți cea mai puternică garanție constituțională!

Nu sunt abea 6 ani, de când dumneavoastră în bu-toniere cu tulipanul a-ți trimis declarații de aderentă guvernului coaliționist, care în art. de lege 53 din 1907 a abrogat legea de 2 paragrafi din 1891 a contelui Szapary, unde în principiu s'a decretat statificarea administrațiunii? — Abrogarea acelei legi s'a considerat ca o nouă garanție a drepturilor constituționale milenare.

Aşa repede v'a-ți schimbat vederile? Altfel d'voastră a-ți sprijinit toate guvernele câte s'au porândat și sperăm, că o să aplaudați și aceluia guvern, care va fi chemat să facă toate aceste reforme, chimate să scoată guvernarea acestei țări din mâinile societății feudale-clericale și să dea temelii mai puternice, răzimate pe voința curată a popoarelor, vieții constituționale din Ungaria.

Restul.

Restul obiectelor — cam 360 — dela ordinea zilei s'a măcinat cu graba vertiginoasă, care caracterizează congregațiile noastre. Abia se puteau urmări cu atenție obiectele dela ordinea zilei.

Amintim aici, că la propunerea d-lui Dr. V. Braniste s'a luat la cunoștință hotărârea reprezentanței comunale din *Cutina* de a închide birturile în zilele de Dumineci și serbători, deși ministrul a disolvat toate hotărârile de natura aceasta sub cuvânt, că aceste chestii nu aparțin competenței congregației, ci a legislației. Tot la propunerea acestuia nu s'a aprobat hotărârea comunei *Coșava* privitor la zidirea școlii comunale, indemnizându-se vice-comitele să studieze la fața locului plângerea oamenilor, pe care a adus-o vorbitorul la cunoștința congregației.

Ajutorul votat de comuna politică Prigor bisericeii gr. or. române nu s'a luat în considerare, din cauze formale pentru că nu s'a publicat cu 30 zile mai înainte acest punct în ordinea de zi a reprezentanței comunale. Va trebui deci să se aducă o nouă hotărâre.

S'a suspendat autonomia comunelor Gruiu și Doman pentru că nu au voit să înființeze școlile comunale.

S'a modificat hotărârea relativ la căile ferate Lugoj-Recea și Caransebeș-Recea, ținându-se seamă de situația locului, nefiind terenul potrivit pentru gară decât afară de podul Berzavei, luându-se acum hotărârea, că gara să fie în nemijlocita apropiere a podului.

S'a modificat statutul fondului de penziune, lărgirea spitalului comitatens, augmentarea azilului săracilor.

Nu s'au luat în considerare statutele de organizare ale foștilor urbarialiști din mai multe comune în scopul administrării pășunatelor, sub cuvânt, că noua lege nu este încă publicată. Toate aceste comune, precum și toate celelalte, cari voiesc a se organiza, au să aștepte până ce se publică noua lege.

Sedința se ridică seara la ora 6 și un sfert.

Apropierea italo-română.

Cum privește Italienii România. — Presa italiană despre vizita prințului Carol al României.

Roma, 5 Maiu.

În tot timpul călătoriei prințului Carol prin Italia, dar mai ales în zilele astea din urmă, necurmat am auzit pe toată lumea de pe aici vorbind de România și de oamenii ei cu reînflăcărata căldură a unei adânci simpatii; laudând înțeleapta ei atitudine politică pe care a păstrat-o în decursul războiului, bucurându-se de favorabilul rezultat al diferendului ei cu Bulgaria; recunoscând toată tăria ei militară și financiară, cum și tot prestigiul ce îl are în concertul puterilor; afirmând că e însemnat rolul ce ea are de împlinit în noua rânduială politică din Balcani, în care nouile ei interese se întănesc într'un perfect acord cu interesele Italiei.

„Giornale d'Italia” publică un articol relevând marea primire ce s'a făcut prințului Carol și aprobând apropierea italo-română.

Ziarul „Vita” vorbind de manifestațiunile de simpatie din România pentru Italia, zice:

„Aceste manifestațiuni reînnoiesc și întăresc legăturile ideale unind două popoare. Dacă România recunoaște sprijinul pe care Italia poate să i-l dea cauzei sale juste, nu ne indoim nici noi de utilitatea prieteniei sincere a României mai ales în noua stare de lucruri din Balcani. Noi n'am fost ostili nici unui stat balcanic dar noua situație balcanică face și mai apreciazabilă amicitia României. Italia a voit independența Albaniei pentru propria ei apărare, ea nu se poate însă desinteresa de apropietele schimbări în orientul european și apreciind consecințele acestor schimbări Italia recunoaște valoarea amicitiei unui stat viguros și prosper, bine ordonat cum e România. În principele Carol Italia a-

plaudă pe guvernul și poporul care a știut să dea în împrejurările de astăzi o splendidă pildă de cuminenție.

Ziarul „Perseverenza”, într'un articol, având titlul „Italia și România” relevă că vizita prințului Carol a cauzat o exploziune de simpatie între italo-română, probând puterea și statornicia legăturilor de sânge cari unesc, — cu toată depărtarea, interpunerea raselor și statelor diferite, evenimentelor seculare istorice și politice, — pe cele două popoare, fii ai aceleiaș mame, moștenitori ai aceleiaș civilizațiuni, cari simt azi trebuința de a se apropia unul de altul cât mai intim, de a îndreptăți raporturile lor intelectuale și materiale, pentru a se cunoaște mai bine, a se prețui, a se iubi și a-și deveni în mod reciproc folositoare. Politica românească se desfășoară pe un tărâm solid și sigur de acord cu puterile triplei alianțe. Nouă ne place prin urmare, să socotim pe România ca aliata noastră de fapt și vom vedea un simbol al acestei alianțe în reproducerea coloanei lui Traian la București.

Adunarea generală extraordinară a Reuniunii femeilor române din Arad și provincie

Sâmbătă, în 11 Maiu a. c. Reuniunea femeilor române din Arad și provincie a ținut o adunare generală extraordinară în localul Asociațiunii arădane.

Adunarea a fost prezidată de dna prezidentă, Sofia V. Beleş. Notarul adunării: Dr. Avram Se-dean.

După deschiderea adunării din partea dnei prezidente, se pune în discuție alegerea de membri provinciali în comitet, precum și participarea Reuniunii la congresul Reuniunilor femeilor române din Ardeal și Ungaria, proiectat pe st. sărbători ale Rusaliilor în Brașov.

Reuniunea hotărăște a se reprezenta la acel congres prin dna Maria Dr. Botis, iar de membri provinciali în comitet, cărora li se vor încredința liste din partea comitetului central pentru înscriere de membrii noi, se aleg următoarele doamne:

În Chișineu: dnele Milai Veliciu, Dr. Gheorghe Popovici, Gavril Popluca, dna Dim. Barbu protopop.

Bichiș: dna Alexiu Popovici.

Curtici: dnele Ioan Nicorescu, Cornel Mladin, Silvia Ispravnic, dsoara Ursu.

Macea: dna Ladislau Petrilla.

Nadab: dna L. Ungurean.

Otlaca: dnele Gheorghe Turicu, Iustin Iancu. Siclău: dnele Ioan Codrean, Ioan Iercan, Ștefan Capra, dna Coriolan Monția, Alexandrina Popoviciu, Saveta Codrean.

Șimand: dna Ștefan Leucuța.

Socodor: dnele Dr. Gheorghe Vesa, Aurel Papp.

Sintea: dna Vasile Dirlea.

Siria: dnele Dr. Iacob Hotăran, Dr. Emil Monția, Axente Secula, Mihail Lucuța, Ioan Bogdan, Alexiu Dobos.

Agris: dnele Romul Motorca, Gheorghia Papp, dnele Tripon.

Gașa: dnele Florian Laza, Traian Terebențiu, Dr. Ioan Suci, dna Groșorean.

Cherechiu: dnele Liviu Ispravnic, Adrian Filip, Ioan Fofiu.

Comlăuș: dnele Virgil Mihulin, Mihai Leucuța, dna Popa.

Covăsint: dnele Ioan Cure, Ioan Micloși, dna Olariu.

Sombotel: dna Valeriu Felnean.

Măderat: dnele Ioan Morariu, Ioan Popescu, Petru Vancu, Pavel Șiartău, Gelecutean casar.

Pâncota: dnele Ignatie Pavlovici, Constantin Pavlovici, Filip Leuca, Ioan Sercoșan.

Sintea: dna Emil Popovici.

Târnova: dna Iustin Popa.

Boroșineu: dnele Gheorghe Feier, Dr. Teodor Burdan, Ioan Giorgia, Sever Barbura, Sever Halmăgian, Pavel Dârlea, Elena Ardelean.

Cermeiu: dna Maria Chera.

Macea: dna Aurel Ciorogariu.

Șepreș: dnele Cornel Ursu, Iosif Vuculescu.

Șicula: dna Gherasim Balint.
Talpaș: dnele Ioan Selagian, Ioan Popoviciu.
Zărând: dna Aurel Iancu.
Răpsig: dna Lucreția Cosma.
Buteni: dnele Dr. Aurel Grozda, Iuliu Bodea, Dr. I. Popp.

Bârșa: dna Miron Grec.
Chertes: dna Sabin Micluța.
Desna: Zaharia Milian.
Hodiș: Avram Giurgiu.
Nădaș: dna Ioan Körösladányi.
Boroș-Șebis: dna Augustin Mihulin.
Șilindia: dnele Gheorghe Mladin, Axente Chirila.

Tăuț: dna Pavel Ana.
Halmăgiu: dnele Cornel Lazar, Dr. Ioan Robu, Mihail Vidu, Eneia Joldea.
Ciuci: dna Gheorghe Ionescu.
Iosași: dna Gheorghe Costina.
Ghiroac: dna Romul Vățian.

Radna: dnele Procopiu Givulescu, Dr. Vasile Avramescu, Dr. Atanasiu Brădean, Iancu Ursu, advocat.

Șoimuș: dna Iosif Vuculescu.
Lipova: dnele Dr. Alexandru Marta, Dr. Aurel Halic, Dr. Aurel Missits, Dr. Aurel Cioban, Voicu Hamsea, I. Roxin, Ioan Cimponer, dna Fabrițiu Manoilă.

Conop: dna Ioan Petrilla, Grigorie Caba.
Govojdia: dnele Gheorghe Moldovan, Ioan Musca.

Miniș: dna Petru Pelle.
Păuliș: dna Cornel Popescu.
Slatina M.: dna Damaschin Medrea.
Soborșin: dnele I. Ognean, Protasiu Givulescu.
Aletea: dna Nicolae Mladin.

Pecica: dnele Ștefan Novac, Nicolae Barbura, Savu Tămășdan, I. Roxin, Dr. Nicolae Cioclan, Dr. Lazar Ghebeles, Dr. Aurel Novac, Ștefan Roja, Milena Ciorogar m. Bodrogean, dna Iarcan.

Mândruloc: dna Iancu Ștefanuț și Nic. Cristea.
Cicir: dna Constantin Mihulin.

Micălaca: dnele Ioan Morari, Iustin Dascăl.

Nădlac: dnele Aurel Petroviciu, Aurel Șt. Șuțuți, dsoara Lugojan, dna Nicolae Chicin, Emilia Mărginean, dna Tăucean.

Semlac: dna Ionescu, A. Tura.
Sâmbăteni: dna Aurel Felnean.

Tornea: dna Nicolau Ionescu.
Cuvin: dna Constantin Putici.

Musca: dna Gheorghe Popescu.
Seleuș: dna Teodor Crișan.

Chitighaz: dna Constanța Popoviciu.
Șeitin: dnele Dimitrie Feier, Petru Nemet, D. Roșcău, Ana Sebeșan inv.

Cenadul-unguresc: dna Romul Nestor.
Cenadul-sărbesc: dna Terențiu Oprian.

Giulița: dna Ioan Covaci.
Căpruța: dna D. Maciu.

Totvărădia: dnele Alexandru Țieran, Aurel Mircu, Ioachim Turcu.

Sân-Miclăușul-mic: dna Constanța Seculin, dna V. Lugojan, dna Beșan.

Sân-Miclăușul-mare: dnele Dr. Nestor Oprian, Liviu Luțai, dna Ardelean, Em. Halic.

Vinga: dnele Dr. Traian Șincai, Cimponer.
Moneasa: dna Octavian Tămășdan.

Brad: dnele Vasile Damian, Ștefan Albu, Dr. Pavel Oprea, Dr. Ioan Papp, dna Boneu, Chieri, Dr. Traian Suci, Dr. I. Radu.

Aradul-nou: dna Dr. Aurel Crișan.

Timișoara: dnele Dr. Aurel Cosma, Dr. Gheorghe Adam, Marina Putici, Romul Cărăbaș, Liviu Magdu, Aurel Cioban, Dr. C. Albu.

Bratca: dna Maria Domokoș.
Fechetău: Veturia Filip.

Voivozi: Elena Navrea.
Popfalău: dsoara Tecla Tura.

Oradea: dnele Ecaterina Fășșie, Coriolan Pop, Mărioara Comăniți, Lucia Zigre.

Tinca: dna Aurora Dr. Pinta.

Tileagd: dna Muntean, preot.
Ortiteag: Sofia Moldovan.

Velenta: dna Horvat.

Fiascul politicii lui Berchtold.

Un miliard pentru Scutari. — Diplomația Austriei — diplomație ungurească. — „Primejdia valahă.”

Arad, 20 Mai.

Cea mai de seamă revistă financiară a Germaniei, „Plutus” din Berlin publică în numărul din urmă un articol senzațional, în care lovește fără cruțare și fără cea mai mică considerație la legăturile diplomatice, în conducătorii politicii externe ai monarhiei austro-ungare. Fiecare locuitor din Octomvrie trecut până azi. Fiecare locuitor din Scutari, oraș ce mâne va trece la Albania, o costă pe monarhia noastră nu mai puțin de 25.000, zi douăzeci și cinci mii de coroane. Aceasta e succesul mult trâmbițat al diplomației austro-ungare în chestiunea Albaniei.

Continuând, revista „Plutus” destăinuiește o serie întregă din boacănile comise în anii din urmă de mult lăudată diplomație austriacă. Prima greșală de neiertat a comis-o încă Aehrenthal pe vremea anexiunii Bosniei. În loc să anexeze și sandjaciul Novibazar, care are o netăgăduită importanță pentru drumul ce duce la Salonic și în genere pentru legăturile comerciale cu Balcanii, monarhia a aflat de bine să-și retragă trupele din sandjac, lăsându-l pradă Sârbilor și Muntenegrenilor. Greșelii comise de Aehrenthal i-a pus vârf urmașul său contele Berchtold. Diplomații englezi și francezi vorbeau încă prin August ca despre un lucru absolut sigur, de războiul balcanic, ce după părerea lor, avea să izbucnească cel mai târziu pe la mijlocul lunii Octomvrie. În vremea asta, diplomații monarhiei habar n'aveu de ce se pregătea. Și când războiul a izbucnit, agera diplomație austro-ungară, surprinsă și stupefiată, a aranjat cea mai ridicolă comedie, ori mai bine glumă de carnaval, cu discursurile umflate ale reprezentanților ei de pretutindenea, cu declarațiile copilărești ale contelui Berchtold despre statu-quo și cu alte mirozenii — tip austriac. Că ce a însemnat aceasta, o dovedesc teritoriile cucerite și stăpânite azi de aliații balcanici.

Statu-quo a fost înmormântat, însoțit pe calea-i din urmă de regretele unanime ale diplomaților austro-ungari. Dar asta n'a fost destul. Contele Berchtold a căutat noi prilejuri ca să-și blameze prestigiul, al lui ca și al statului ce reprezintă. Afacerea Prohaska, excursiunea prințului Hohenlohe, chestiunea albaneză și în sfârșit, pupăză pe colac, chestiunea orașului Scutari au fost totdeauna ocaziuni bine venite pentru diplomația austro-ungară ca să îngroape pe veci prestigiul de mare putere al monarhiei. Scutari a fost luat dela Muntenegreni după ce monarhia a fost silită să jertfească suma de un miliard, iar orașului în ruină poruncite azi un amiral englez, în vreme ce tunurile Muntenegrene amenință de pe muntele Lovcen cu pierzare orașul Cattaro.

Tot așa de nenorocită a fost politica monarhiei și față de România. Dar nu e mirare, odată ce e știut că în ministerul de externe din Viena au câștigat o influență deosebită șefii de secție unguri. Unul dintre aceștia accentuează la fiecare ocaziune primejdia ce amenință Ardealul din partea României. De ideea aceasta fixă se lasă conduși azi mulți bărbați cu greutate în diplomația austro-ungară, ajunsă pe mâna Ungurilor. Aici e a se căuta pricina atitudinii nehotărâte a monarhiei în conflictul româno-bulgar.

Articolul încheie în constatarea puțin măgulitoare pentru diplomația din Viena care în realitate e condusă din Budapesta, că vreme ce eșecurile rușinoase ale politicii externe austriace, au înstrăinat simpatiile tuturor statelor balcanice pentru tripla alianță, Rusia din zi în zi

câștigă tot mai multe succese și simpatii la popoarele balcanice și nu e departe vremea când din Petersburg și numai din Petersburg se vor tranșa orice divergențe și neînțelegeri ce s'ar ivi în Balcani.

Situația internațională.

Reuniunea dela Londra și-a reluat ședințele. — Granițele Albaniei. — Neînțelegerile dintre aliați. — Serbia cere neutralitatea României într-un eventual război. — O patulă de soldați austro-ungari în prinoare muntenegreană. — Acordul turco-anglo-german.

Arad, 20 Mai n.

Reuniunea ambasadurilor dela Londra și-a reluat azi ședințele dar nu se crede că activitatea ei să aibă vre-un rezultat pozitiv, deoarece delegații Serbiei și ai Greciei refuză să semneze tratatul pentru pace până atunci, până când reuniunea îi va asigura Serbiei un port în Adriatică, iar Greciei trecerea prin Dardanele. Această împrejurare necesitează noi tratative, deci un nou motiv care va întârzia mult semnarea tratatului de pace.

În chestia Albaniei neînțelegerile dintre marile puteri n'au putut fi încă aplanate. Rusia cere ca Albania să fie administrată de Turcia printr-un valiu, și după cât asigură cercurile diplomatice rusești, Franța și Anglia vor sprijini părerea cabinetului din Petersburg față de proiectul austro-italian, după care, se știe, se cere deplina independență a Albaniei și după care granița de sud a Albaniei trece prin lanina la Coritza, nu în linie dreaptă, ci formând o curbă pentru a încorpora Albaniei întregi ținuturi locuite de numeroși Aromâni.

Ce privește pretențiunile Greciei guvernul italian a declarat categoric, că nu va admite ca Santi Quaranti să fie dat Greciei, iar d. Di San Giuliano, ministrul de externe al Italiei, a spus girantului legațiunii grecești, că Italia, a spus fera mai bine un război decât să cedeze în chestia litoralului din Epir. Faptul că Italia a concentrat la Brindisi 40 mii de oameni neliniștește guvernul din Atena, cu toate că aci se așteaptă o soluție favorabilă a tratativelor dintre Italia și marile puteri.

În Albania s'au lansat în timpul din urmă noi șvonuri despre atitudinea dubioasă a lui Essad pașa, care după rapoartele consulilor din Albania ai monarhiei întretine legături cu guvernele sârb și muntenegrean, cari ar voi să-l întrebuințeze ca instrument pentru a produce noi turburări. În consecință Austro-Ungaria și Italia se văd nevoite să urgiteze reuniunii ambasadurilor regularea chestiei albaneze.

Relațiile bulgaro-sârbe au intrat într-o fază critică. În ambele țări se fac agitații pentru război. Asociația națională bulgară a convocat o mare întrunire de protestare contra Sârbilor. Proclamația spune: Prestigiul național al Bulgarilor pretinde ca să fie urmat drumul început. În caz de nevoie Bulgaria trebuie să-și dovedească destoinicia chiar cu arma.

Contrar informațiilor din sursă bulgară, după cari tratatul bulgaro-sârb nu ar conține nici un pasaj ce ar putea fi interpretat în potri-va Austro-Ungariei, cercurile sârbe declară că în convenție se găsește în adevăr un paragraf căruia i se poate da această interpretare. Paragraful în chestie sună astfel: „Dacă vre-o putere ar încerca să împiedece statele balcanice cu armele în realizarea planului lor sau să amenințe pe unul dintre statele aliate, Bulgaria e obligată să trimită acelu stat o armată de 200.000 soldați în ajutor”.

O știre menită să producă mare senzație ne sosește în ultimul moment din unele cercuri diplomatice. Este vorba despre o hotărâre ce s'ar fi luat la Belgrad, ca în cazul când Bulgaria nu va răspunde favorabil la ultima notă trimisă la Sofia de guvernul din Belgrad, să ceară concursul României. În acest scop se spune că guvernul sârbesc ar fi însărcinat pe ministrul ple-

nipotențiar al Serbiei în România să soneze care ar fi spiritul guvernului român în această privință și dacă o asemenea cerere ar găsi un ecou în România.

Cercurile oficiale sârbești — spune mai de parte acea știre — sunt increzătoare că România nu va primi decât favorabil o asemenea ofertă într-o dată statele balcanice, cari și-au vărsat acum sângele pentru desrobirea conaționalilor lor din Macedonia, văd o primejdie astăzi în prea marea tendință a mării Bulgariei și României are motive puternice să vadă acea primejdie în vecina sa dela sud. Guvernul sârbesc este convins că chiar dacă România, a cărei politică de pace este recunoscută astăzi, nu va admite să dea un concurs armat Serbiei, totuși se va învoi în cele din urmă să încheie o alianță puternică cu Serbia și Grecia pentru viitor. Cu atât mai mult socot cercurile sârbești în reușita acestei alianțe, cu cât atât Serbia cât și Grecia sunt dispuse să acorde României mari concesiuni în ce privește pe Români cari locuiesc ținuturile, a căror ocupațiune o au astăzi cele două state.

Ceeace știm în mod absolut sigur este că Serbia, încă de atunci când marile puteri au hotărât alipirea unor ținuturi ocupate de Români la nou stat al Albaniei, a făcut o cerere guvernului să intervie pe lângă marile puteri ca aceste ținuturi să fie alipite Serbiei, asigurând guvernul român că în caz când România ar consimți la aceasta, Serbia își ia angajamentul să recunoască Românilor din acele ținuturi drepturi cât mai largi, drepturile cari se cuvin unei naționalități a parte și, în același timp, să dea numele acestui ținut de Serbia aromânească.

Concesiunile Sârbilor au mers până acolo încât au arătat că sunt dispuși a face ca aceste ținuturi să fie puse sub controlul direct al unui guvernator și că organele administrative și culturale să fie compuse absolut din Aromâni.

Serbia, a încheiat atunci oferta, arătând că credința tuturor cercurilor sârbești este că România va recunoaște împreună cu toate celelalte state că în actualele evenimente s'a dovedit cu prisosință civilizația, ordinea și disciplina care domnește astăzi în statul sârbesc și că Români-Macedonenii se vor putea ridica la nivelul civilizației mult mai curând, decât sub o dominațiune a unei naționalități lipsite actualmente de ori care început de civilizație.

„Grazer Tageblatt” primește știrea că o patulă de soldați austro-ungari dela Cattaro sub comanda unui ofițer, rătăcind pe teritor, muntenegrean, trupele muntenegrene au făcut prizonieră întreagă patulă.

O telegramă din Paris anunță că un prieten intim al regelui Petru a luat în arendă o vilă în Geneva pe seama regelui, care, afirmative, ar fi decis să abdice și să se retragă acolo.

Ce privește acordul turco-anglo-german ni se anunță din Viena că cercurile politice de aici urmăresc cu mult interes desfășurarea tratativelor dintre Turcia, Anglia și Germania asupra liniei ferate Bagdad. Cercurile bine informate au aflat că cele trei puteri au ajuns la un acord în această chestiune.

Baza acestui acord sunt următoarele puncte: Linia ferată din Anatolia, administrată de Germania, va fi prelungită până la Alexandreske. Aceasta e de mare importanță deoarece actuala linie nu avea nici o ieșire la mare și portul Alexandreske e în stare foarte bună. Comerțul internațional în Asia Mică dobândește în același timp un mijloc de expansiune foarte avantajos. Punctul al doilea precizează că linia ferată se va sfârși în punctul Basra. Linia Bagdad-Basra va fi internaționalizată. Dela mare până la Basra e riul navigabil Arab astfel că până aci mărfurile pot ajunge direct, fiind transportate pe apă. În astfel de împrejurări nu s'ar putea spune dacă stațiunea Rovert — cerută de Anglia — mai are sau nu o valoare practică.

Cercurile pariziene consideră actualul acord drept un nou pas făcut în interesul apropierei anglo-germane și lumea e foarte mulțumită de faptul că nu se știe nimic dacă Franța va lua sau nu parte la aceste fapte importante.

Serbările dela Vârșeț.

A V I Z.

Fiind terminată zidirea bisericii Românilor ortodoxi din Vârșeț iar sfântirea bisericii, prin însuși Prea S. S. d. Episcop Dr. E. M. Cristea, fiind stabilită pe ziua înălțării Domnului, 23 Mai (5 Iunie) a. c. pentru orientarea on. p., care dorește a lua parte la serbările dela sfântire, dăm următoarele spre știre:

1. În preziua sfântirii bisericii, la orele 4 și 38 după amiază întâmpinarea cu convoi la gara centrală din Vârșeț.

2. Toți ceice doresc a reflecta la locuințe, au a se adresa dlui Valeriu Cârje șef-contabil la „Luceafărul”.

3. Cari doresc a lua parte la banchet — trimițând taxa de cor. 8 pentru tacâm — se vor anunța tot până la 1 Iunie st. n. dlui Lazar Ciuta cassar la „Luceafărul”.

4. Taxele de intrare la petrecerea populară și la concertul de seara se vor plăti la cassă, în ziua serbării.

Prevăzând că la aceste serbări vor lua parte mii și mii, nu putem lua asupra noastră răspunderea față de acei participanți, cari în terminul sus indicat nu se vor anunța pentru camere și participare la anchet.

Comitetul aranjator.

INFORMAȚIUNI

Arad, 20 Mai n. 1913.

Reprezentare de operă românească în Sibiu

— Corespondență ocazională. —

Sibiu, 19 Mai.

Reuniunea de muzică din Sibiu va reprezenta în zilele de 2, 3 (Constantin și Elena) și 5 Iunie (Înălțarea Domnului), în teatrul orașenesc din Sibiu operele „Cinstea țărănească” (Cavaleria rusticana) de P. Mascagni și Taina Susanei” (Susannens Geheimnis) de Ermanno Wolf-Ferrari.

Puțin vor fi aceia, cari au avut ocazie până acum, să guste farmecul acestor capod-opere de artă muzicală. Reprezentarea lor din partea reuniunii de muzică din Sibiu înseamnă deci un moment rar în mijlocul frământărilor noastre artistice. Publicului nostru i se dă astfel posibilitatea de a putea pătrunde în tainele muzicii, care însuflețește azi o lume. Va putea auzi în limba frumoasă românească, aceste creațiuni maestre, cari rupând cu tradiția romancismului medieval au adus pe scenă viața așa cum e aievea, cu toate manifestările ei.

Mascagni își ia subiectul din viața poporului italian, care aduce așa de mult cu al nostru. Toată viața unui colț de țară ni se desprinde înaintea ochilor la auzul Cavalleriei rustice, viața dela țară cu bucuriile, veselile și sbucimările ei cari — în muzica lui Mascagni — izbucnesc cu o forță brutală. Conținutul operii e o dramă de dragoste țărănească, iar muzica zugrăvește cu o fidelitate uimitoare pasiunile cari stăpânesc persoanele ei. O serie de contraste, un caleidoscopie joc de culori varii isvorite dintr-o bogată inspirație muzicală și grupate în mod artistic, constituie ființa muzicii lui Mascagni. Invierea naturii și farmecul primăverii, voiosul vizitiu fără de gânduri, sbucimările sufletesti ale fetei, când se vede părăsită de acela care i-a sdrăbit inima prighiera (Rugăciunea) care reoglindește sentimentele religioase sincere ale poporului dela țară, mânia vizitiului când află că nevasta nu-i credincioasă, scena voioasă în fața crășmei și pe urmă răsbu-

narea bărbatului înșelat sunt totatătea contraste, pe cari le aflăm deja în preludiul cu frumoasa arie „Siciliana”.

Taina Susanei, o operă din zilele noastre, redă atât de firesc gelozia bărbatului înșurat de curând și e presărată cu o mulțime de momente hazlii îmbrăcate într-o muzică modernă plină de poezie.

Reuniunea din Sibiu se pregătește de luni de zile pentru reprezentarea acestor opere, iar faptul că rolurile principale sunt susținute de dna Veturia Triteanu și domnii St. Mărcuș și I. Crișian ne dă toată garanția de reușita reprezentățiilor.

Fiind interesul foarte mare pentru acest eveniment artistic, facem atent publicul iubitor de artă, care voește să ia parte la reprezentații, să se adreseze din bun timp secretarului reuniunii, dlui Ascaniu Crișian, profesor seminarial, pentru rezervarea de locuri. C.

† Văd. Maria de Herbay născ. Șocander. Moartea nemiloasă iar a învăluit în adânc doliu o mare și distinsă familie română din Arad. Venerabila matroană, doamna Văd. Maria de Herbay născ. Șocander, o prea distinsă membră a societății românești de aici după scurte suferințe a răposat azi la orele 3 din noapte în frumoasa vârstă de 78 de ani. Răposata s'a ilustrat prin cele mai nobile însușiri ale unei mame iubitoare, care a știut să-și crească numeroasa familie în cinste românească și adevărat duh creștinesc. Trimitem adânc intristatei familii sincerele noastre condoleanțe.

Din partea familiei s'a dat următorul anunț funebrel:

Subscrișii în numele nostru și al numeroșilor consăngeni aducem la cunoștința tuturor amicilor și cunoșcutilor, că mult iubita noastră mamă și bunică Văd. Maria de Herbay născută Șocander azi la orele 3 din noapte în etate de 78 de ani și-a dat nobilul suflet în mâinile Creatorului.

Immormântarea se va face Joi în 9/22 Mai a. c. la orele 10 a. m., dela locuința din strada Zrinyi numărul 4 b.

Odihnească în pace!

Arad, la 7/20 Mai 1913.

Iuliu de Herbay, secretar de bancă, Silviu de Herbay, colonel ces. reg. Alexandru de Herbay, comerciant, Demetriu de Herbay, maior ces. reg. Augustin de Herbay, notar cerc. Minerva de Herbay m. Rozvány, Emil de Herbay, căpitan ces. reg. fii și fiică. Valeria m. Silviu de Herbay, Mărioara m. Al. de Herbay, Cornelia m. Aug. de Herbay, Paul Rozvány, inginer, Iulia Vajna fid. cu Emil de Herbay, nurori și ginere. Flora, Eugenia, Stela, Silvia, Lucia, Zeno, Silviu, Angelina, Eugen, Cornelia, Alma, Aurel, Alexandru, Titus, Emil, nepoți și nepoate.

O scrisoare a lui Avram Iancu. Cu prilejul zilei de 3/15 Mai „Solia Satelor” publică o scrisoare până acum necunoscută a lui Avram Iancu, scrisă în ziua de 3/15 Mai din a. 1860 către prietenul său Ilie Măcelariu, fostul tribun dela Mercurea iar mai târziu primul președinte al partidului național român din Ungaria. Iată această scrisoare a nemuritorului rege al munților:

Frate Ilie!

Ți-am primit epistolele Tale din 5, 21 Februar, însă nu ți-am răspuns, nu doară, să nu crezi că din altă cauză, fără că de mult mi-am propus a nu mai corespunde cu nime și poate că sute de epistole dela amici și cunoscolari mi-au rămas puse la o parte, fără a răspunde acelora, ce poate cu cuget bun au vrut să știe, că trăesc sau ba. E o discuțiune poate, însă nu e vina mea, căci cu durere am învățat a cunoaște, că nu știe omul cui are a se încrede.

Cum mă întrebi, că ce mai sperez, ce e credința mea? Ți răspund: că timpul speranței mele mi-a trecut și că credința mea e credința șerpelui, care dela fire are a-și păzi ca-

pul său. Inșă să nu crezi, că doară zic aceasta ca și când mi-aș teme ticăloasa viață, nu, căci aceasta de multe ori am riscat-o în anul 1848 — 49 pentru dulcea mea națiune și credința cătră împăratul, ci înțeleg, pentru amata națiune, care geme sub atâtea suferințe și de care m'ar durea inima, când o ași aduce în mai mare periclitare, prin spunerea adevăratei mele credințe.

De altădată mai multe. Fii sănătos și nu-ți uita de acea mamă, a cui piept Te-a nutrit, precum și de

Sincerul amic

Iancu,

advocat și prefect.

Viștea-de-șos, 15 Maiu 1860.

O donațiune a dlui Dim. A. Sturdza. D. Dimitrie A. Sturdza, proprietarul moșiei Găiceana din județul Tecuci a dăruit terenul precum și tot lemnul necesar pentru construirea unei biserici, în parohia Huțu din acea comună. În ziua de 28 Aprilie v. punându-se piatra fundamentală a acestei biserici, comitetul de inițiativă a expedit o telegramă de mulțumire d-lui locot. colonel A. D. Sturdza, procuratorul general al d-lui Dimitrie Sturdza.

„Eri stârșindu-se punerea pietrei fundamentale a catedralei marelui mucenic Sf. Dumitru din parohia Huțu, comitetul în numele enoriașilor adânc recunoscători pentru donațiile făcute, vă urează viață lungă pentru prosperitatea neamului românesc, rugându-vă a fi interpretul nostru pe lângă scumpii d-voastră părinți și ai noștri stăpâni”. — Președintele comitetului N. Conduratu preot.

Alegerea episcopului de Râmnic. Din București ni se scrie cu data de Duminecă: Astăzi, Duminecă, dimineață se întrunește la camera marele colegiu pentru alegerea unui episcop în scaunul vacant de Râmnic.

Ca de obicei un serviciu divin se va oficia la mitropolie, înainte de a se procedea la alegere. După oficierea serviciului divin, marele colegiu se va întruni în sala de ședințe a Camerei. Marele colegiu este compus din senatorii și deputații de religie ortodoxă, precum și din membrii sf. sinod. Alegerea va fi prezidată de mitropolitul primat, ajutat de mitropolitul Moldovei.

După cum se știe, marele colegiu va avea să aleagă între cei trei arhieriei candidați: Meletie Constanteanu, Sofronie Vulpescu și Teofil Ploesteanu. Episcopul de Roman, a refuzat să-și pună candidatura și se prevede că multe din voturi vor fi pentru episcopul Safirin.

Astăzi la orele 10 și jumătate va începe alegerea.

Românii la Adakaleh. Ziarul „Die Zeit” află din Budapesta: Capitaliștii români vor să construiască pe insula Ada-Kaleh o casă de joc. Se spune chiar că un consorțiu a adunat 20 milioane lei în acest scop. Pe insulă vor fi ridicate hoteluri și saloane terapeutice. Considerând însemnătatea istorică a acestei insule, se crede că afluența va fi mare.

Alegerile din Prusia. Vineri au avut loc alegerile pentru parlamentul provincial al Prusiei. Până acum din 266 de cercuri electorale s'a primit rezultatul alegerii. S'au ales 370 deputați, anume: 133 conservatori; 65 conserva.ori-independenți; 59 lib. naționaliști; 25 poporanști; 99 deputați ai centrului; 9 polonezi; 2 danezi; 7 social-democrați. Din cauza balotajelor se vor face alegeri noi în 39 de cercuri, la cari sunt candidați: 15 conservatori independenți; 20 lib. naționaliști; 12 poporanști; 4 centraliști și 11 social-democrați.

Până acum conservatorii au obținut 7 mandate și au pierdut 11; cons.-independenți au câștigat 2 și au pierdut 6; liberalii naționaliști au câștigat 4 și au pierdut 5; centraliștii câștigă 2 și perd 4; iar socialiștii au câștigat un mandat.

Te deum pentru regele Carol în Viena. Ni se scrie: Vineri, 10 (23) Maiu a. c. la ora 11 a. m. se va celebra în sf. capelă rom. ort. din Viena un Te-Deum pentru M. Sa Carol I regele României. Va oficia și ține predica festivă S. S.

protopopul Pavel Boldea, asistat de pâr. diacon N. M. Popescu. Cântările religioase și Imnul regal român vor fi executate de corul capelei.

Cursuri de vară la Geneva. Cetitorii noștri sunt informați de cursurile de vară dela Jena, așa de prospere în activitatea lor care abia a început de câțiva ani încoace. — Cursuri la cari asistă lume de pretutindeni, din Europa și Noul Continent, — ele au fost cercetate și de câțiva Români cari nu și-au înțeles vilegiatura ca o lene desăvârșită și ca o stoarcere de nervi și de pungi.

Primim acum prospectul cursurilor de vacanță de franceză modernă, cari au loc la universitatea din Geneva, și cari datează din 1892. Aceste cursuri se adresează profesorilor de limba franceză, cum și tuturor studioșilor în genere, cari vor să-și petreacă vacanțele pe malurile lacului Lemán. Cursurile țin șase săptămâni, dela 16 Iulie până la 28 August st. n. — Printre cei însărcinați de facultatea de litere și științe sociale de pe lângă universitatea din Geneva, ca să țină cursuri în acest an, semnalăm numele cu autoritate ale dlor: Tojetti, Baudry, P. Bonet, Cellérier, directorul revistei *l'Année pédagogique*, Courtois, etc. etc.

Sunt cursuri de literatură franceză clasică, de literatură modernă, lecturi analitice, pedagogie, sintaxă, exerciții de traducere, de dicțiune, de pronunțare și fonetică și exerciții în grupe.

La aceste cursuri sunt admiși numai: 1) studenții înmatriculați într-o universitate; 2) persoanele cari posedă un grad universitar, directorii și directoarele de școli publice, cum și maestrul sau maestrele cu drept de a preda învățământul public secundar.

Participantii primesc la finele cursurilor un certificat semnat de decanul facultății de litere.

Cei doritori de mai largi informațiuni se pot adresa de pe acum în scris la: Bureau du Comité de patronage des étudiants étrangers, à l'Université de Genève. — („N. Rev. R.”)

Dreptul de vot pentru femei în Statele-Unite. Ziarul „Times” află din Washington: Comisiunea senatului a hotărât primirea proiectului de lege al lui Chamberlain prin care constituției Statelor-Unite i se adaugă o clauză care va acorda femeilor dreptul de vot.

Ciocnire de vapoare. Vaporul „Szerényi” al societății „Atlantica” care descărca cărbuni în portul dela Constantinopol, a fost lovit și avariat de vaporul rusesc „Woronko.” Pentru a asigura pagubele societății „Atlantica”, vaporul rusesc a fost oprit și sechestrat.

Accidentul de automobil al unui proprietar din Ploiești Din Curtici primim știrea că proprietarul român *I. Ghineca* din Ploiești (România) i s'a întâmplat acolo un grav accident de automobil. *I. Ghineca* plecase ieri din Ploiești cu un automobil spre Viena unde d-sa voia să-și caute de sănătate într'un sanatoriu. Automobilul era condus de un șofer și mai era în automobil și dna *Ghineca* și o damă de conversație. În apropiere de Curtici, lângă Arad, plesnind pneumaticul automobilul s'a răsturnat în șanțul de lângă drum. Șoferul s'a ales cu câteva leziuni mai ușoare iar d. *Ghineca* și-a scrintit bratul stâng. Doamnelor nu li s'a întâmplat însă nimic. Un medic dela *Mezöhegegy*s a dat răniților primele ajutoare.

Dela Curtici d. *Ghineca* cu însoțitorii d-sale au urcat trenul mergând la Budapesta, unde vor sta până când răniții se vor vindeca deplin.

Constituire. În ședința de constituire care a urmat adunării a VI. generale, s'a ales comitetul „Societății rom. ort. jubilar-imperiale” din Viena cum urmează:

D. *General Alex. Lupu*, președinte; d. *Dr. St. N. Ciurcu*, vicepreședinte; S. S. *protopopul Pavel Boldea*, primsecretar; d. *Dr. Victor Rosca*, secretar II; d. *Dr. Vasile D. Marcu*, primcasier; d. *inginer Teofil Popovici* casier II; d. *Dr. Lazăr Popovici*, prim-controlor; d. *Colonel Silviu de Herbay*, controlor II; dd. *Dr. Mihai A. Popovici* și *Dr. consil. Constantin Mândrila*, membri fără funcție și dd. *consil. milit. Daniel Politia*, *inspector superior Ioan Balmoș* și *profesor A. C. Popovici*, membri substituți.

În consiliul de revizuire s'au ales: dd. *Dr. I.*

Cuparescu, *consilier sup. George Toma* și *Dr. Marius Sturza*; în tribunalul de arbitri s'au reales: dd. locot.-colonel *Grigorie Trailovici*, căpitan *Simeon Iancu* și căp. auditor *Adrian Nedelcu*.

Un nou sistem de telegrame. Maiorul american *Spuier* a căutat să aplice telefonului și telegrafului fenomenele de propagare ale undelor de înaltă frecvență dealungul cablurilor și liniilor aeriene. El a căutat de asemenea mijloacele de a selecționa la postul receptor curentii de frecvență determinată, așa ca să nu primească într'un circuit dat decât variațiunile curentului pentru frecvența căruia a fost acordat.

Rezultatele acestor lucrări au arătat că undele electrice de înaltă frecvență (20.000 pe secundă, cel puțin) permit să se transmită semnele *Mose* și vorba în lungul liniilor telegrafice și telefonice ordinare la distanțe considerabile. Mai mult, se pot transmite deodată pe aceeași linie un mare număr de telegrame fără ca să se producă interferență și chiar fără ca funcționarea vechilor aparate să fie atinsă în vreun chip oarecare.

Fără a intra în analiza amănunțită a acestei foarte importante lucrări — pe care autorul o publică în revista „*Electrician*” — semnalăm numai două avantajii ale noului sistem de transmisiune, cari merită să atragă atențiunea specialiștilor: absența distorsiunii și liniștea liniei, — ceea ce permite să se dea o și mai mare valoare slăbirei curentului și să se întrebuițeze receptoare mai sensibile ca cele întrebuițate astăzi.

Agatha Bârsescu în America. Pe scena teatrului „*Powers*” din Chicago, în turneul ce-l face acum prin America, *Agatha Bârsescu* a obținut — după cronicile teatrale ale ziarelor de acolo — succese într'adevăr extraordinare. Americanii au fost extaziați de jocul marei noaste tragediane, care a apărut în rolurile ei de forță „*Magda*”, „*Sapho*”, „*Deborah*” etc. Toate cronicile teatrale anunță triumfurile obținute de *Agatha Bârsescu* și ovațiile ce le-a cucerit din partea publicului din America. Interesante sunt și amănuntele din cronicile teatrale din Chicago; *Agatha Bârsescu* a cucerit publicul de acolo care se află stăpânit de jocul unei alte artiste mondiale, *Nazimowa*, o stea din Rusia, care a obținut aceleași succese enorme. Apariția „*Magde*” — așa cum o interpretează numai *Agatha Bârsescu* — a fost o adevărată lovitură pentru americani, cari au cerut intervertirea spectacolelor anunțate la teatrul „*Powers*” de către artișta *Nazimowa*, pentru a face loc tragediane române care a captivat publicul de acolo, prin jocul ei puternic și prin interpretările ei magice.

Vorbind de creațiunile ei din repertoriul clasic, cronicarul teatral, care vorbește cu atâtea elogii și cu multă competență despre tragediana română, afirmă că *Agatha Bârsescu* este tragediana care reprezintă într'olă artă desăvârșită „caractere de femei”, caractere cari se găsesc numai în eroinele din teatrul clasic.

— Succesul acesta ne mândrește, căci în el se oglindește nu numai triumful tragediane, dar și triumful artei dramatice românești, dusă peste mări și țări și apreciată de o lume nouă, în care răsună faima artei românești.

Suveranul Bulgariei în disgrafia țarului Rusiei. Ziarele parisiene anunță că împăratul *Wilhelm* își dă mare silință să înlăture răceala țarului față de regele *Ferdinand*, de când cu eșuarea misiunii generalului *Dimitrieff*, delegatul special al Bulgariei la *Petersburg*. Această intenție a împăratului *Wilhelm* se explică în urma dorinței regelui *Ferdinand* de a face o vizită la curtea din *Petersburg*. În cazul când acest plan va reuși, în drumul spre *Berlin*, regele *Ferdinand* se va opri câteva zile și la *Berlin*. Reușita depinde însă de posibilitatea unei apropieri între *Bulgaria* și *Serbia*, dorită atât de tripla alianță cât și tripla înțelegere.

Ogrevă uriașă va izbucni în Anglia. Dela diferite șantiere mari din Anglia se primesc știri despre o iminentă grevă a muncitorilor. „*Daily Telegraph*” afirmă a ști că această grevă uriașă — pe care o numește „dezastru național” — va fi declarată săptămâna aceasta în toate șantierele mari. Muncitorii folosindu-se de ocazia nu-

microaselor comenzi primite de șantiere, cer urcarea lefurilor. Directorii șantiereilor însă i-au amânat până în luna viitoare; conducătorii mișcării — la rândul lor — au respins această amânare și vreau să câștige toate organizațiile similare pentru ca munca să înceteze simultan în toate șantierele. Directorii se tem că vor pierde numeroase comenzi din străinătate și în special din *Germania*.

Afacerele regelui Nichita. Zilele trecute ziarele au publicat o știre care părea mai mult o ironie la adresa regelui *Nichita*. Se spunea că băncile slave din *Triest* au primit în ultimul timp sume mari de bani din *Munteneșu* prin mandat poștal. Sumele acestea nu sunt însă acoperite căci banii n'au fost vărsați de nimeni poștei *munteneșene*. Este numai un truc al regelui *Nichita*, căci imediat ce băncile slave din *Triest* scoteau banii pe baza mandatelor trimiteau sumele de bani cu vapoarele la *Cetinje*. Conțurile între poșta austriacă și cea *munteneșeană* nefăcându-se decât odată pe an.

Munteneșu va trebui să restituie banii poștei austriace, abia la 1 Ianuarie. Pe această cale *Munteneșu* a obținut fără multă bătaie de cap un împrumut și acesta tocmai dela *Austria*. Afară de aceasta, agiul fiind foarte urcat, *Munteneșu* câștigă foarte mult și din diferența de curs. Toată lumea râdea cetind despre această afacere a regelui *Nichita* deși se părea că totul este o invenție.

Ziarul „*Grazer Tagblatt*” află însă că direcțiunea poștelor austriace a oprit prin o circulară achitarea mandatelor venite din *Munteneșu*. Aceasta dovedește că știrea despre trucurile regelui *Nichita* este adevărată și că afacerile lui au pus pe gânduri poșta austriacă care s'a văzut silit să ia măsuri.

„Ziua paserilor și a pomilor” în Jara-de-jos. Primim următoarele: Miercuri, în 14 Maiu, o frumoasă și înălțătoare serbare a avut loc în comuna *Jara-de-jos*. Bravii învățători: *Silvestru Morușca* din *Cavcova Jerei*, *Ioan German* din *Săcel*, *Aurel Hideg* din *Băișoara* și *Emanuil Irimie* din *Jara-de-jos* ne-au câștigat o adevărată zi de bucurie și înălțare sufletească, aranjând în această zi o excursiune comună cu elevii lor pe fânatul cu pădure al *Jerei-de-jos*, unde au serbat „*Ziua pomilor și a paserilor*”. Inimile celor de față s'au umplut de veselie, văzând cum micuții copilași legau prietenie în jocurile lor sburdalnice. S'a explicat apoi elevilor importanța serbătorii „*Zilei paserilor și pomilor*”, folosul cel mare ce-l aduc oamenilor paserile și arborii. Corurile școlare au cântat mai multe cântări dintre cari remarc: „*Pe-al nostru steag*”, „*Răsunetul Adealului*”, „*Codrule ce te mândrești*”, „*Luna Maiu*” etc. S'au declamat mai multe poezii dintre cari, „*Nunta în Codru*” de *G. Coșbuc*, a făcut o adâncă și plăcută impresie asupra ascultătorilor.

La orele 2 d. a. s'a luat masa — iar după masă au urmat diferitele jocuri libere și distractive pentru elevi. La orele 5 la propunerea preotului din *Jara-de-jos*, d. *Ioan Lucașiu*, elevii înșirați doi câte doi într'un convoiu lung au intrat în comuna *Jara*, între strigăte de „*trăiască*”.

O adevărată zi de înălțare sufletească a fost pentru *Românii* de aici această excursiune școlară. Bravilor învățători, cari ne-au știut procura această zi de sărbătoare le zic: Înainte cu *Dumnezeu!* Cor.

x Se atrage atențiunea acelor cari călătoresc la *Budapesta* asupra hotelului *PARIS*, provăzut cu camere confortabile, bucătărie bună și cafenea liniștită. Hotelul e în *Váczi-kört*, în apropierea gării de nord, stațiune de tramvai electric în fața hotelului, de unde se călătorește ieftin și comod în oricare parte a orașului.

PRAVĂLIE DE MODĂ „CHIC” PENTRU BĂRBAȚI.

Arad, bulev. *Andrássy* Nr. 15.

Mare asortiment de cele mai elegante alb-turi, cravate, pălării și totfelul de articoli în această bransă, cu prețuri foarte ieftine. (Nr. 1058 — 20)

CRONICA SOCIALA

Act de mulțumită. În numele „Agenturii” tinerimii universitare române din Cluj, aducem și pe calea aceasta sincerele noastre mulțumiri dlui Dr. George Maior, profesor în România, care a binevoit a ne înzestra biblioteca cu 9 opuri.

Tot odată mulțumim și dlui Dr. Amos Frâncu, avocat și director de bancă în Cluj, pentru predarea cărților susnumite. — Nicodim Cristea președinte, Domi Stanca bibliotecar.

Bibliografie.

Premiu pentru examene.

Cel mai potrivit premiu pentru copilașii noștri cu ocaziunea examenelor este:

Biblioteca Școlară

din care a apărut până acum o serie de 10 numere, cu un cuprins ales, variat, instructiv și moralizator. Nimic nu vorbește mai convingător despre importanța acestei biblioteci, ca împrejurarea, că într'un an și jumătate dela înființare s'a răspândit între școlari în peste 60.000 de exemplare, și așa pentru micuții noștri a ajuns un factor cultural de forță.

Seria întreagă (cam 11 coale de tipar) costă 66 fil. învățătorilor, cari nu sunt fondatori li se dă un rabat de 15%, iar fondatorilor cari au plătit taxa de fundare de 5 cor un rabat considerabil de 30%.

Taxele de fondare și comanda să se adreseze: Dr. V. Stan, prof. semin. Nagyszeben, Hermannsplatz 4/a.

Cuprinsul: Nr. 1. Legende de S. Fl. Marian. Prețul 6 fil. Nr. 2. I. T. Mera: Cenușoța, poveste. Prețul 12 fil. Nr. 3. V. Alecsandri: Balade populare. Prețul 6 fil. Nr. 4. Din lumea pașerilor. Prețul 6 fil. Nr. 5. V. Alexandri: Sentinela română. Prețul 6 fil. Nr. 6. Prihorul. Prețul 6 fil. Nr. 7. Împăratul Rogojină. Prețul 6 fil. Nr. 8. În noaptea sfântă. Prețul 6 fil. Nr. 9. Tara pomilor. Prețul 6 fil. Nr. 10. Luptele lui Traian cu Dacia. După A. Vlahuță. Prețul 6 fil.

LIBRĂRIA „TRIBUNEI” DIN ARAD

a editat și în anul acesta ilustrate dela balul costumat din Arad (1913) I. Ilustrate aceste sunt menite pentru răspândirea frumosului port românesc. Aceste ilustrate sunt admirate și de străini. (Cele din anii trecuți au avut mare trecere în Viena, Praga, Bosnia etc) Bucata unei ilustrate costă 20 fil., o serie de 7 bucăți Cor. 1.20 + 10 fil. porto, (recomandat 35 fil.) 50 buc. Cor. 7.— + 55 fil. porto, 100 bucăți Cor. 14.— franco.

La *Librăria Tribunei* din Arad se află de vânzare următoarele reproduceri după tablourile pictorului C. Petrescu:

1. Ștefan cel mare și sfânt, Domnul Moldovei.
2. Regele Carol I al României.
3. Regina Elisabeta.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI

Pavel Ivan. Vârșet. Am primit 7 cor. ca abonament pe quart. II. c.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

INSTIINȚARE.

Deoarece s'a constata apariția primelor exemplare ale molilor în vilele dela Arad-Gaiu și Podgorii, — aduc la cunoștința celor interesați să facă imediat pregătirile pentru combatere. Timpul potrivit pentru combatere îl voiu aduce la cunoștință publică pe calea ziaristică.

Cu stimă VOJTEK ALAJOS.

Observare: Mașinile de stropit să fie aduse în ordine și să se procureze emulsiunea „Tabicotin” a lui „Vojtek.”

Dr. Iustin Marșieu

și-a mutat cancelaria advocațională în
str. Széchenyi nr. 2.

Aceeași stradă cu o casă mai la vale

1 CUTIE

cu 200 hârtii de scrisori, de pânză, și plicuri cu căptușeală de hârtie satinată

3 COROAONE

De vânzare la librăria și papetăria
PICHLER SANDOR
ARAD, piața Szabadsár, nr. 1.

Ochiuri de găină, bătătură, întărituri, nișeluri, dispar în timp de 48 ore dacă folosești CANNABIN.

1 sticlă 1'40 cor.
3 sticle, porto plătit 3'—

Se capătă la farmacia:

Dr. FLESCH E., Győr, XIII.

ZSIBRITA TESTVÉREK întreprindere de arhitectură

fabrică de articlii de ciment și magazin de materii pentru construcție,
Vârșet (Versecz) Pancsovai-ut număr 157.

Aducem la cunoștința on. public din loc și din provincie, că în piața din localitate am înființat o fabrică de articlii de ciment împreună cu întreprindere de arhitectură și magazin de materii pentru construcții.

Execuțăm cu prețurile cele mai moderate și pe lângă garanță: pardoseli cu beton și asfalt, canalizare cu pietrii artificiale și teracotă, iesle de beton de fier, trepte îndesate și atârnațoare în liber, uscarea pereților umezi și a pivnițelor umeze.

Ținem în depozit: Țevi de ciment, fabricații proprii, inele pentru fântâni, vase, canale deschise și basenuri, în orice mărime, vâlea captușite cu fier, cărămizi pentru clădiri, plăci de piatră artificială pregătite pe cale hidraulică, stâlpi pentru garduri de sârmă etc. — Cu proiecte de spese servim gratis.

Fund. în 1878.

Fund. în 1878.

HOMA KÁLMÁN, atelier de strugărie cu putere electrică
Becicherecul-mare (Nagybecskerek) str. Hunyadi (Fő) nr. 1.

Am onoare a atrage atențiunea on. public asupra mângălăului meu „Goliat” pentru albituri, care întrece toate fabricatele de acest soi de până acum. Mângălăul „GOLIAT” este făcut din lemn tare și uscat, el poate fi înțepenit pe orice masă și se poate ușor lucra cu el. Albiturile devin netede, pete de rugineală nu lasă.

Mângălăul „GOLIAT” costă numai 20 cor.

De vânzare numai la fabricantul HOMA KÁLMÁN.

Ofer on. public scări cari se pot strânge, în orice mărime, pregătite din lemn excelent de fag și uscat cu aburi.

Ho 844—10

Beură excelentă și cu gust bun, care produce sânge. — Recomandată de medici contra boalei de anemie, lipsă de sânge, nervositate, reconvașcență.

Influințează producerea sângelui, întărind mușchii și nervii, dă apetit fără a avea ceva urmări neplăcute asupra stomacului sau la dinți.
Prețul unei sticle mari . . . Cor. 3'50
” ” mici . . . ” 2'—

Se capătă în toate apotecele. — Depozitul principal la:
GUIDO FABRITIUS,
Fa 1047 apotecar în Sibiu.

Pentru sezonul de Paști și Rusalii!

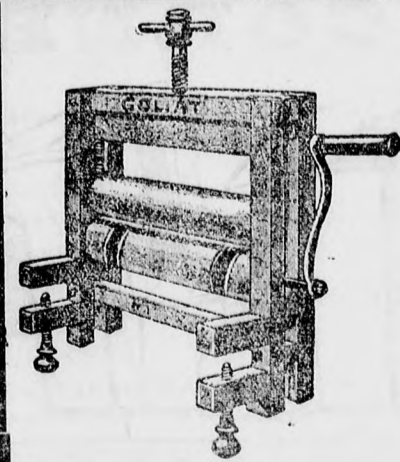
Recomand depozitul meu bogat asortat în pălării de păslă, de paie, panama, florentine ș. a. chipiuri de mătășă, stofa, șeviot și luster, albituri, gulere, mansete și batiste, cravate, bretele și jertele, umbrele și ploiere, portmonele și tabachere, ghete în chevraux, chevret și box, mănuși de pele, glace, sued și ață, colorii solide, în fazon modern și exclusiv fabricate de rangul prim ș. a. Borsalino, Ita, Hüffel, Cooperativa, Pichler, Bossi și Böhm, — Ioss & Löwenstein — Lichtmann și Manheim etc. desfacere în engros și detal dela calitatea cea mai ieftină până la cea mai fină pe lângă prețuri moderate și strict fixate. Rog sprrijinul onoratului public român în deprinderea mea, semnez

Cu deosebită stimă: Ba 925

IOAN BALINT „JÁNOS”

prăvălie de modă pentru domni și băieți
Timișoara-Fabric. — Palatul orașului.

Zsi 926

MINISTERUL FINANTELOR
Direcțiunea Contabilității Generale a Statului
și a Datoriei Publice.
Datoria Publică.

Nr. 12593

26 Aprilie 1913.

PUBLICAȚIUNE

A 5-a tragere la sorți a titlurilor de rentă 4% amortibilă din 1910, împrumutul de Lei 44.199.000 se va efectua în ziua de 19 Maiu 1 Junie 1913, la ora 10 dimineața în sala specială a Ministerului Finanțelor, conform dispozițiilor stabilite prin regulamentul publicat în „Monitorul Oficial” Nr. 245 din 7 Februarie 1906.

La această tragere se vor amortiza titluri pentru o valoare nominală de Lei 253.000 în proporția următoare:

6	titluri à 5000 lei	30.000 lei
27	” ” 2500 ”	67.500 ”
87	” ” 1000 ”	87.000 ”
137	” ” 500 ”	68.500 ”

257 titluri p. o valoare nom. de 253.000

Publicul este rugat a asista la tragere.

Directorul Contabilității Gen
a Statului și a Datoriei Publice
D. Petrovici.

KISS JÁNOS

fabricant de cuptoare și magazin de cuptoare de lut

Aiba-Iulia (Gyulafehérvár)

Recomandă on. public din loc și jur magazinul lui bogat asortat cu *cuptoare de olane și maiolică, sigure de foc, în stil modern* și în diferite culori, cu aparat de fert în grabă, 25% economie în material de încălzit. — Pregătește, reparază și clădește *căminuri și vetre de fier*. Comandele din provincie se execută grabnic, punctual și cu prețuri convenabile, pe lângă garanță de 2 ani.

Ki 122-60

In atențiunea dlor vânători!

bransa mea, în mod inexceptionabil și prompt, cu prețuri moderate.

VÖRÖS MÁTYÁS

preparator și fabricant de instrumente de fizică.
Szeged, Petőfi-sugárut nr. 55.

Vo 286-30

DROGHERIE.

Țin în depozit și comand tot felul de medicamente, specialități igienice, cosmetice și instrumente medicale și optice din patrie și străinătate, după prețurile din Capitală.

Bandaje, pasamente și instrumente pentru veterinari, etc. etc, dulapuri de siguranță conform ordinului ministrului reg. ung. de interne.

Articlii pentru casă și economie etc., vinuri curative, cognacuri, rumuri engleze, tea etc. zahar curativ și totfelul de articlii de drogherie.

Gumă pentru îngrijirea copiilor, sticle pentru supt, *Soxleth, Nestlé, Kafeke, Theinhardt, Phosphatine*. — Instrumente auxiliare pentru moșit.

Săpunuri curative, minerale și cosmetice.

PARFUMURI.

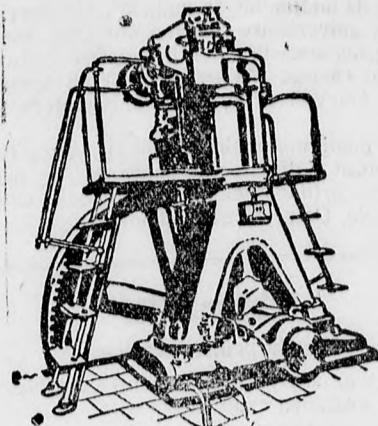
PARFUMURI.

Royer et Gallet, Ch. Houbigat
L. T. Piver, Marque d'Orsay etc.

Gumă! Ape curative și minerale.

Rugând binevoitorul sprijin al on. public sunt cu deosebită stimă:

Drogheria „La împăratul Romanilor”
BISERICA-ALBĂ (Fehértemplom) str. Târgului nr. 58.
(Do 763)

(T 906)

ORIGINAL BENZ

„Diesel”
Oleu brut
Sauggas
Benzină

MOTOARE

pentru orice ram de
industrie și economie

Brevet. mondial.

Putere motrice ieftină. — Prețurent
gratis. — Condițiuni favorabile de plătire.

Gea mai mare fabrică de motoare din lume
7000 muncitori. — 400 funcționari.

Adresa:

Benz Ungarische Automobil und Motorenfabrik A. G.

BUDAPESTA, Centrala: V., Dorottya-utca nr. 9,
Fabrica: VII., Ilka-utca nr. 31.

Telefon nr. 168-79 și 29-24.

Prima fabrică pentru lipit și tăiat cu autogen.

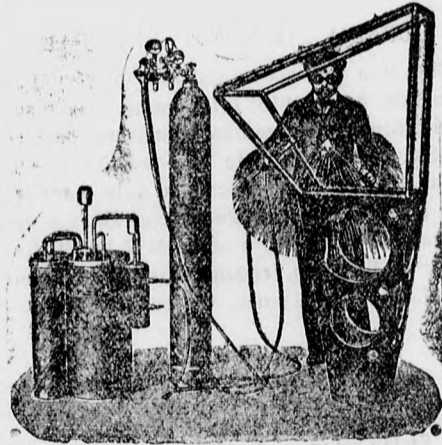
Körmendy Ferencz és Tsa

BUDAPESTA, IX. Üllői út 117 szám.
Telefon 20-59.)

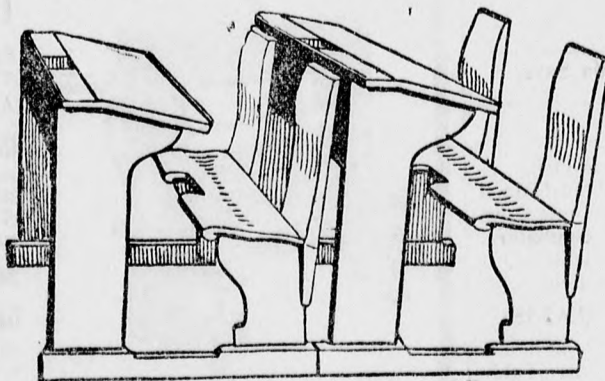
Invenție ungurească, brevet propriu!

Pistolul cu pocnește! Pistolul nu se încălzește!

Specialități pentru aranjarea lipirei autogen.
Primește spre lipire orice obiecte de fier și metal, precum și cazane, apoi execută recitoare de apă, boilere și corpuri recitoare.

(Ko 199-120)

CORNEL JUCU

mare stabiliment
pentru aranjamente mederne
de școale și bi-
serici. ::

LUGOS,

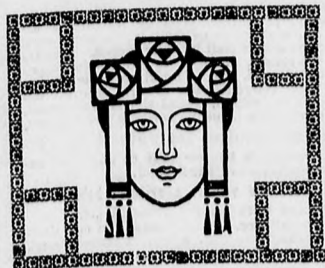
strada Hunyadi nr.
11 și str. Corvin 9.

Telefon 24.

Ju 762

FISCHER BÉLA,

fotograf,
FĂGĂRAȘ — (FOGARAS),
piața cetății.

Pregătește fotografiile cele mai moderne, mărirea de fotografii familiare, grupuri și tablouri după orice fotografie veche, cu prețurile cele mai ieftine. Execut cărți poștale cu fotografii, fotografii pe porțelan pe pietrii monumentale, după orice fotografii. Fi 1045

Comandele din provincie se execută prompt și conștiințios.

NOUȚĂȚI PENTRU SEZONUL DE PRIMĂVARĂ

Stofe de lână, mătăsuri, stofe pentru talii, precum și totfelul de decorații cu prețuri moderate.

RUDOLF TRENTINA

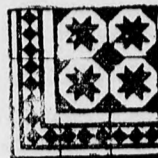
MAGAZIN DE MODĂ

Te 958

SIBIIU (NAGYSZEBEN), strada Cisnădiei numărul 25.
Comandele se execută prompt.

Trusouri pentru mirese.

(Ma 131-60)

Mandler János

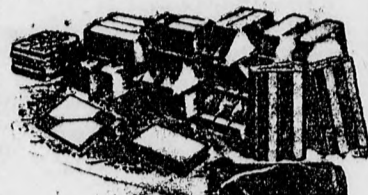
intreprindere de beton, placi artificiale și teracotă

SZEGED, strada Bihari nr. 1.

Primește spre executare totfelul de lucrări în bransa lui, și anume: teracotă, canalizare, betonare, conduct

de țevi de lut și ciment, uscarea pereților umezi, trepte (scări) de piatră artificială, pereți, conuri „Babitz”, inele pentru fântâni, bazeuri, fântâni artizane și vâltoare executate neexcepționabil și cu prețurile cele mai moderate.

Cu prospecte servese gratuit.

Dacă volești să nu scapi trenul, trebuie să porți în buzunar un orologiu

care să umble bine și punctual.

Dacă voți ca oroloagele d-voastre de buzunar să umble bine și precise, atunci să le dați spre reparare orologierului

Stefan I. Róth

Sibiu, str. Fleischer, nr. 36.

care lucrează ieftin și pe lângă garanția

Tot aici se vând cu prețuri ieftine oroloage de buzunar și oroloage deșteptătoare. Ro 727

Capital social Cor. 1.200.000.

Telefon nr. 122.

Post sporovassa ung. 20,349.

Banca generală de asigurare

societate pe acții în Sibiu — Nagyszoben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii:

PARTENIU COSMA, DIR. EXECUTIV AL „ALBINEI” și PREZIDENTUL „SOLIDARITĂȚII”.

„Banca generală de asigurare” face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijloace: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiunile cele mai favorabile.

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbății de încredere ai societății. — Prospecte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat. — Persoanele cunoscute ca avizitori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare” dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare” DIRECTIUNEA: SIBIU—NAGYSZEBEN (CASA „ALBINA”), AGENTURA PRINCIPALĂ PENTRU COMITATUL ARAB, BÉKÉS, CSANÁD, BIKOR, TILCS, TORONTÁL, CARAȘ-SEVERIN Arad str. Jozsefföherceg nr. 1 (lângă Banca „Victoria”). Telefon nr. 850

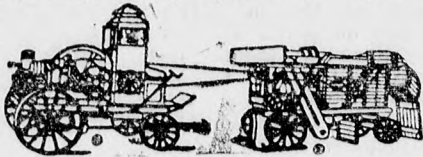
I 192-60

O. Ilioviciu

lăcătar artistic de mașini, motoare și edificii
Bistrița-Besztercze.

Execută toffelul de lucrări în bransa zidăriei și lăcătușeriei precum și ferării pentru zidări noi, porți de fier, balcoane, trepte, garduri pentru morminte și mașine de gătit. — Reparează pe lângă garanță orice fel de mașini agricole, motoare, mașini de cusut, biciclete, cumpene — cu prețurile cele mai convenabile. □

EDUARD LEXEN,

tinichigiu și antepriază de instalațiuni
Atelier: Strada Lungă Nr. 63.
Brașov, Prăvălie: Strada Găbeli Nr. 2.
Telefon Nr. 334.

Se recomandă pentru pregătirea muncii de tinichigiu și galanterie la edificii, precum coperișe, și învelișuri de turn, ornamente de metal, vase pentru bucătărie, dulapuri pentru ghiță, vase pentru spălat și altele. Specialist în apeducte la case, canalizări, conducerea de gaz de iluminat, și instalarea camerelor de baie

Lampe de carbid de toffelul dela 3 coroane în sus. — Engrosiștilor li-se dau rabat. Depozit bogat în vâni de scaldat, cămine, closete etc. Serviciu conștiințios. Prețuri moderate. Reparație promptă

NOU

salon modern de pălării pentru dame în

ORĂȘTIE-Szászváros
Ország-út nrul 14.

Mare asortiment permanent de noutăți de forme originale vieneze și pariziene pentru pălării de dame. — Dela execuția cea mai simplă până la cea mai fină.

Execuție elegantă! Prețuri moderate!
Transformările se execută grabnic și precis
Cercetarea magazinului nu obligă să cumpărați. Rog binevoitorul sprijin Bo 962 al on public, — cu deosebită stimă

BORDY ANDRÁSNÉ, Orăștie (Szászváros) Ország-ut 14.

Primesc toffelul de blănării și haine de iarnă spre păstrare peste vară cu garanță și asigurare contra moliilor. Prețuri foarte moderate.

Kovács Géza,

blănar Ko 1018

ARAD, str. Forray. (Palatul cont. Hunyadi).

NEUMANN M.

croitor pentru haine de bărbați
furnizor al curții reg. și imp.

Magazin de haine pentru bărbați,
:: pentru copii și pentru fetițe ::

ARAD

Ne 639 MĂRFURI EXCELENTE.
Despărțământ special pentru comenzi după măsură.

TIPARUL TIPOGRAFIEI „CONCORDIA” ARAD.

FUND. IN a. 1878 I

FUND. IN a. 1878 I

BALSAMUL FARMACISTULUI A. THIERRY

este cel mai răspândit și căutat, întrece toate medicamentele de casă cunoscute până acum, Veritabil numai având marca de scutire „Călugărița verde”. SCUTIT PRIN LEGE.

Acest balsam: 1. Are efect neîntrecut la boala de plămâni și de pept, moderează coturul, împiedecă aprinderea de plămâni și vindecă toate aceste boale învechite. 2. Are efect excelent la aprinderea de gât, răgușeală și la boala de gât. 3. Incețază total toffelul de ferbințeli. 4. Vindecă toffelul de boala de ficat, boala de stomac și de intestine, sgârșiri în stomac, sfâșieri, astmă, flegmă, etc. etc. 5. Vindecă hemoroizi și boala genitală. 6. Purgativ excelent, curățător de sânge, curățește rinichii, promovează pofta de mâncare și miștirea. 7. Mijloc excelent contra durerilor de dinți, a dinților găunoși și contra mirosului de gură, ca apă de dinți întărește gingiile, incețază mirosul provenit din gură sau stomac. 8. Mijloc excelent contra limbricilor. 9. Vindecă sigur toffelul de rani, orbali, beșici provenite din ferbințeli, buboase, buburze, rani provenite din arsură, membre degerate, sgrăbunțe, dureri de cap, sfâșieri, reumă și boala de urechi. E foarte bun când bănuie epidemia de influență, holera și alte epidemii.

Fiți atenți la marca de scutire „călugărița verde”.

Înainte de culcare 1-2 linguri de balsam luat cu sau fără zahăr asigură deșteptare sănătoasă.

Pentru orice falsificare, imitare sau viznare a oricărui balsam sub această marcă de scutire legea prevede pedeapsă grea.

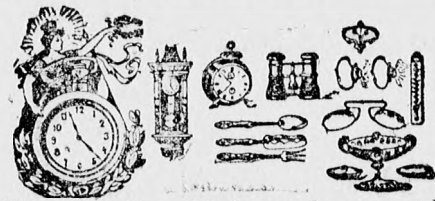
12 sticle mici familiare sau 6 sticle mari sau 1 sticlă specială cor. 5/60. Comandă mai mică decât 12 sticle mici sau 6 sticle mari nu se expediază. La comandă mai mari se acordă reduceri mari. De vânzare în mare: la Thalmayer és Seitz, urmașii lui Hochmeister, — drogheriile Ra'danovits în Budapesta, precum și în toate farmaciile din țară.

Farmacia Ingerul păzitor alui THIERRY A. în PREGRADA (lângă Rohitsch-Sauerbrunn).

LUDOVIC BINDER

GIUVAERGIU, CIASORNICAR ȘI AURAR
(Membru al Uniunii Horlogere).

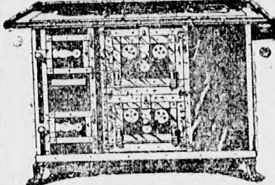
MEDIAȘ (MEDGYES) Markt platz nr. 11.

Mare magazin de: oroloage de Elveția, de aur argint, oțel și nichel, oroloage de părete și cu pendal. Bijuterii fine și artelii de briliante, obiecte de lux veritabile de argint, și argint de

China, artelii optice. În marel meu atelier de bijuterii se execută toffelul de bijuterii, și se reparaază cu specialitate bijuterii și ciasornice, pe lângă garanță. Prețuri moderate. Serviciu conștiințios.

(51 463-30)

LEOPOLD KÖRBER

atelier pentru aranjamente cu gaz, apeducte și canalizare, lăcătar artistic pentru

mașini, motoare și edificii

MEDIAȘ (MEDGYES)
strada Alsó Kovács nrul 23.

Execută toffelul de lucrări în bransa zidăriei și lăcătușeriei precum și ferării pentru zidări noi, porți de fier, balcoane, trepte, garduri pentru morminte și mașine de gătit. — Reparează pe lângă garanță orice fel de mașini agricole, motoare, mașini de cusut, biciclete, cumpene, vetre de fier și matrate de fir, din material foarte bun — cu prețurile cele mai convenabile.

K 464

